

10-150/2025 m 1

SZÁZHALOMBATTAI KIPP-KOPP ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2025.

Készítette: Rappai Szilvia
óvodavezető

Mottó: „Már az óvodában megtanultam mindent, amit tudni érdemes.”

Robert Fulghum

Tartalom

1. Óvodánk bemutatása.....	4
2. Az óvoda helyi nevelési alapelveit, értékeit, célkitűzéseit.....	5
2.1. Az intézményi alapelvek és célok	6
2.2. A gyermek, óvodakép.....	6
3. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja szerint meghatározott nevelési feladatok, tevékenységek, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, melyek által minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez	8
3.1. Az óvodai nevelés feladatai.....	8
3.1.1 Az egészséges életmód alakítása	9
3.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	19
3.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	22
4. Az óvodai élet megszervezése	24
4.1. Személyi feltételek	24
4.2. Tárgyi feltételek	25
4.3. Az óvodai élet megszervezése, a napirend, heti rend meghatározása.....	26
4.4. A csoportok szervezésének elvei.....	29
4.6. A gyermekek fejlődésének nyomon követése	30
Gyermekek mérése	30
4.7. A pedagógiai munka dokumentálása.....	30
4.8. Ünnepek, hagyományok.....	30
5. Az óvoda kapcsolatai	32
6. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítése.....	34
6.1. A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése	34
6.1.1 A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során.....	38
6.1.2. A látási fogyatékos (látássérült) gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során.....	40
6.1.3. A hallási fogyatékos (hallássérült) gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során.....	41
6.1.4. Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során	43
6.1.5. Beszédfogyatékos gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során	43
6.1.6. Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során.....	44
6.1.7. A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során.....	45
6.1. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek	46
6.2. A kiemelten tehetséges gyermek	46
6.3. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel kapcsolatos helyi szabályozás	49
6.4. A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek ellátása.....	50
7. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai.....	50
7.1. Játék.....	51
7.2. A verselés, mesélés	53

7.3.	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	56
7.4.	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	58
7.5.	A mozgás.....	60
7.6.	A külső világ tevékeny megismerése	62
7.7.	A munka jellegű tevékenységek	66
7.8	A tevékenységekben megvalósuló tanulás	68
8.	A fejlődés jellemző az óvodáskor végére	70
9.	A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység	71
10.	A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység.....	72
11.	A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái.....	75
12.	Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek.....	76
12.1.	Egészségfejlesztési program.....	80
13.	A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.....	82
14.	A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek	82
15.	Záró rendelkezések.....	83
16.	Legitimáció	84

1. Óvodánk bemutatása

Óvodánk 1976-ban nyitotta meg először kapuját. A ma működő épületünk 1982-ben került átadásra. Földrajzi elhelyezkedésünk miatt épületünk nem látszik az utcáról, udvarunk nem körbejárható, ami hátrányt jelent számunkra, mert sokan nem ismerik óvodánkat. Mi mégis úgy gondoljuk, hogy gyermekeink egészségének védelmét és a nyugodt, zajtól mentes udvari játék kialakítását ez a környezet tökéletesen biztosítja.

Óvodánk Madárbarát kert. 2021. óta Örökös Zöld óvoda.

Tágas udvarunk fáival, bokraival, kerti tavával, csoportonkénti magas ágyásaival és fűszerkertjével, Madárbarát Mintakert Tanösvényével, sziklakertjével „gyermekparadicsomot” jelent a hozzánk járó apróságoknak. Zöld óvodaként megismertetjük gyermekeinket a környezettudatos életmód alapjaival, a fenntarthatóság pedagógiájával. A zöld tevékenységek, a szelektív gyűjtések, az újrahasznosítás a mindennapok részévé vált.

2022. szeptemberétől az Óvodakert programot elindítottuk, ahol a gyermekek környezettudatos óvodai munkával ismerkedhetnek meg.

Az egészséges életmódra nevelés áthatja az óvodai nevelés egészét. A változatos mozgásfejlesztési lehetőségeket az udvar, a tornaszoba biztosítja. Kiemelkedő mozgásfejlesztő eszköztárral rendelkezünk. A Vitamintorna elemei beépülnek a mindennapos mozgásokba. 2018-ban elnyertük a Gerincbarát Óvoda címet. 2021-2022-es tanévben bevezetésre került a „Batta-túra” programunk. Gyermekeink megismerkedhetnek a város nevezetességeivel, szobraival, jellegzetes épületeivel.

A séták, kirándulások szervezése segíti környezetünk és szülőföldünk megismerését.

Szeretnénk, ha gyermekeink büszkéek lennének városunkra.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, biztosítjuk a szeretetteljes nevelést, nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Hiszünk abban, hogy minden gyermek tehetséges valamiben. Az óvodába lépés első pillanatától figyeljük érzelmi megnyilvánulásait, személyiségének fejlődését, segítjük abban, hogy nyitott, érdeklődő, kiegyensúlyozott és egészséges önbizalommal rendelkező gyermekeket neveljünk.

A gyermekeket a differenciált egyéni bánásmód alkalmazásával juttatjuk el képességeik legmagasabb fokára.

Ezt segíti nevelőtestületünk, akik családi biztonságot adó, szeretetet sugárzó légkörben nevelik a gyermekeket. Óvodapedagógusaink szakmai képzettsége kiemelkedő. Pedagógusaink szakvizsgás és szakirányú végzettségei segítik az innovációk beépítését pedagógiai munkánkba.

Évek óta szervezzük az OVI-Zsaru programot, ahol a nagycsoportosok a bűnmegelőzés alapjaival ismerkednek meg. 2022-ben Biztonságos Óvoda címet nyertünk. A programmal óvodás gyermekeinket készítjük fel a biztonságos közlekedésre. Megismertetjük őket a gyalogos és kerékpáros közlekedés alapjaival.

2019. óta Kiváló Akkreditált tehetségpontként működünk, de 2025-ben ismét elnyertük a Kiváló Akkreditált tehetségpont címet. Négy tehetségműhelyben bontakoztathatják ki átlagon felüli képességüket, kreativitásukat iskolába készülő gyermekeinknek.

Az országban elsők között ismerkedhetnek meg nagycsoportosaink a Polgár Judit által kidolgozott Sakksaló programmal.

Az óvoda és a család jó kapcsolata, együttműködése elengedhetetlen a gyermekek nevelésében. Kiepítettük a partnerközpontú működést. A hagyományos kapcsolattartási formákon kívül a kapcsolattartás más formáit is kialakítottuk. Kipp - Kopp hét, Farsangi hét, Szülői klub, Márton napi lámpás felvonulás, Apa - Papa nap, Anya-mama nap, foglalkozások bemutatása stb..

Föld napi kert rendezés, Madarak, fák napi vetélkedő. Az óvodai szintű Szülői Szervezet partnere az óvodavezetésnek, alkotó ötleteikkel segítik az óvoda működését, a folyamatos információáramlás megvalósulását.

Úgy gondoljuk, az intézmény legjobb reklámja az elégedett szülő, és a jó munka záloga a folyamatos együttműködés.

2023 nevelési évtől integráló óvoda vagyunk, munkánkat külső szakemberek is segítik (Pedagógiai Szakszolgálat, Gyógypedagógusok).

Terveink megvalósulását „Gyermekmosoly” alapítványunk segíti.

Célunk a jövőre nézve is, hogy óvodánkban szülő-gyermek és az alkalmazotti közösség minden tagja érezze jól magát, és büszkén vállalja, hogy mi vagyunk a Kipp - Kopp Óvoda.

2. Az óvoda helyi nevelési alapelveit, értékeit, célkitűzései

„A kisgyermekkel mindent elérhetünk személyes példa és tett által”

Brunszvik Teréz

2.1. Az intézményi alapelvek és célok

Az óvodai nevelésünk alapelvei

Szeretetteljes, biztonságot adó, befogadó, gyermekközpontú óvoda megteremtése, ahol érvényesül a gyermekek tisztelete, szeretete és megbecsülése, az empátia.

A gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Nevelőmunkánk során céljaink, törekvéseink megvalósításánál a szülői együttműködésre alapozunk, szükség esetén hátránycsökkentő szerepet töltünk be.

Óvodai nevelésünk a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának elősegítésére irányul, biztosítva minden gyermek számára hogy egyenlő eséllyel részesülhessen a színvonalas nevelésben.

Biztosítjuk a gyermekek differenciált, személyre szabott fejlesztését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek figyelembe vételével

A nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásokat a gyermeki személyiséghez igazítjuk

Élmény gazdag mindennapjainkban a gyermeki játék az elsődleges.

Elkötelezettség és a jövő iránti felelősség vezérli munkánkat és emberi kapcsolatainkat.

Nevelőmunkánkat, tevékenységeinket áthatja a környezet tudatosság, felkészítjük gyermekeinket a fenntartható életformára

Az óvodai nevelés célja

Az óvodás korú gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének biztosítása, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése, a hátrányok csökkentése, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is.

2.2. A gyermek, óvodakép

Gyermekekép

Tudjuk, hogy, minden gyermek szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi, egyszeri és megismételhetetlen individuum és szociális lény egyszerre.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.

A gyermeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, a gyermeki személyiség szabad kibontakoztatására törekszünk.

Biztosítjuk minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek.

Nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Szeretnénk, ha gyermekeink minden nap szívesen jönnének óvodába, ahol önfeledten játszva valósíthatják meg önmagukat a szabad játék során, élvezve a gyermekkor felhőtlen örömeit. Arra törekszünk, hogy személyiségük legyen kiegyensúlyozott, érzelmileg gazdag, nyitott, érdeklődő egészséges önbizalommal rendelkező, a szabályokat megértő, betartó, kreatív.

Fontos számunkra, hogy a gyermekek egyéni képességeiknek megfelelően, iskolaéretten kezdjék meg az iskolai közösségbe történő beilleszkedést, és képesek legyenek a tudás alkotó módon történő felhasználására.

Alakuljanak ki bennük a környezettudatos magatartás alapjai, érezzék fontosnak a magyar hagyományok ápolását, a szülőföld szeretetét.

Legyenek tisztában az egészségvédelem fontosságával, érezzék szükségét az egészséges magatartás kialakításának.

Tapasztalatot szerezzenek arról, hogy az emberek-gyermektársaik nem egyformák, megértik és elfogadják ezt, toleránsak másokkal szemben.

Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye a családi nevelés kiegészítője, a gyermek 3. életévétől az iskolába lépésig.

Óvodai nevelésünk az alapelvek megvalósulása érdekében olyan érzelmi biztonságot nyújtó, közvetlen, szeretetteljes, kiegyensúlyozott, nyugodt, családi légkörben zajlik, amelyben mindenki számára első a gyermek. Gondoskodunk biológiai szükségleteinek kielégítéséről, óvó, védő szeretettel vigyázunk minden lépését, elképzelését, tevékenységét. Fontos az óvónő és gyermekek, dajka és gyermekek közötti meghitt, megértő viszony, a bizalom, a természetes testközelség megléte, hiszen a gyermekek attól fogadnak el gondoskodást, aki őszinte, hiteles viselkedéssel közeledik hozzájuk, és tapintatot, elfogadást közvetít. Legfőbb tevékenységi forma a játék, mely az egész óvodai nevelést átszövi. A játék a gyermeknek alapvető szükséglete, spontán szabad tevékenysége, örömforrása, alkalom számtalan ismeretszerzésre,

tapasztalatai gazdagítására. Pedagógiai tevékenységrendszerünk, tárgyi környezetünk biztosítja a gyermekek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.

A teljes gyermeki személyiség fejlesztését sokféle, változatos tevékenység biztosításával, tevékenységek által és a tevékenységen keresztül alakítjuk, törekedve az életszerűsége és életközelsége. Segítjük a környezettudatos magatartás kialakulását. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodás korú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodai élet megszervezésénél figyelünk a sok közös élményre és közös tevékenység jelenlétére az egyéni képességekhez igazodva. A közös együttlétek, a közösen szerzett élmények, a közösen végzett munka öröme olyan erkölcsi tulajdonságokat erősítenek, mint az együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, önállóság, önfegyelem, kitartás, szabálytartás, önzetlenség.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

3. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja szerint meghatározott nevelési feladatok, tevékenységek, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítést, melyek által minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez

3.1. Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodai nevelés feladata a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítésére épül, különös figyelemmel az egészségmegőrzés szokásaira, valamint a környezettudatos magatartás kialakítására.

Ezen belül:

- Az egészséges életmód alakítása
- Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- Az anyanyelvi,- értelmi fejlesztés, és nevelés megvalósítása

Az egészségnevelés olyan tevékenységek összessége, amely az élet minőségét komplex módon kívánja javítani. Teljes körűen áthatja az óvodai élet egészét. Minden gyermek részt vesz benne. Nemcsak arra tanít, mi hasznos és káros, hanem készségeket fejleszt ahhoz, hogy az ember az egészségét képes legyen megőrizni és védeni egész élete folyamán.

Az óvoda, mint nevelési intézmény, nagyban befolyásolja az óvodások életszemléletének formálását, így hatással van az alapvető készségek és képességek kialakulására is, ehhez szükséges nevelőtestületünk összehangolt munkája. A felnövekvő nemzedéket már gyermekkorban hozzá kell szoktatni, hogy egészségesen éljen, elsajátítsa az alapvető higiéniai

szokásokat, ismereteket: egészségesen táplálkozzon és megszokja a rendszeres testmozgást. Az egészség elsősorban ezeken a szokásokon keresztül válhat az ember mindennapjainak tartozékává. A rendszeresen megvalósuló egészségfejlesztési tevékenység pozitív irányba befolyásolja a gyermekek egészségi állapotát. Az egészségnevelésben alapvető szerepe van a pedagógusnak és a szülőknek is egyaránt, ezért vonjuk be őket programjainkba. Az egészségnevelés célja:

- Az egészséges életmód és szokások megalapozása, kialakítása, vagyis megtanítani a gyermeket helyesen élni.
- Tudják és érezzék a gyermekek, hogy az egészség érték, melyet védeni és őrizni kell
- Kikerülni, vagy leküzdeni a rájuk (a gyermekekre) leselkedő veszélyeket
- A tudatos önművelődés és önfejlesztés megalapozása
- Alapjául az egészség három oldala szolgál: a testi, a lelki és a társadalmi egészség (a szociális biztonság állapota), amelyek csak együttesen, kölcsönösen kiegészítve egymást értelmezhetők.

3.1.1 Az egészséges életmód alakítása

A gyermekek testi fejlődésének elősegítése, az egészséges életvitel igényének kialakítása

Egészséges életmód, az egészség megőrzése: a gyermek gondozása a testápolás, étkezés, öltözködés, betegségmegelőzés szokásrendszerének kialakítása

- Az egészséges életmódra nevelés áthatja az óvodai élet valamennyi mozzanatát. A beszoktatáshoz, és a beilleszkedéshez az óvoda minden dolgozójának optimális segítséget kell nyújtania. Az óvónőknek különösen fontos figyelembe venni a gyermek egyéni helyzetét, szükségletét, életkori sajátosságait. A gyermekről kitöltött anamnézis indítja el az ismerkedés folyamatát. Az óvoda és a család gondozási szokásainak összehangolása segít az azonos elvek betartásában. A csoportban kialakított nyugodt, derűs légkör, a kiegyensúlyozott életritmus elősegíti az önmagukkal kapcsolatos gondozási feladatok önálló végrehajtását. Gondozáson belül különösen fontos az óvónő és a dajka szeretetteljes, mintát nyújtó magatartása, melyből a gondoskodás, szeretet megnyilvánulását kell éreznie minden gyermeknek. Az óvónő a fokozatosság betartásával törekszik arra, hogy a gyermekek egyre önállóbban elégítsék ki szükségleteiket.
- Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés szervezettségét az óvodába lépés pillanatától biztosítják a csoportban dolgozó felnőttek. A beszoktatás ideje alatt minden gyermekkel

együtt végzik a teendőket, hogy megtanulják a fogásokat, testápolási szokások sorrendjét. A testápolás a gyermekek tisztaságigényének kialakítását szolgálja, ehhez a személyi higiénés felszerelés minden gyermek részére rendelkezésre áll. Az intimitást szolgáló elválasztók a mosdóban, a gyermek magasságú tükrök, a jellel ellátott törölközők, fésűk, fogmosó poharak. A felnőttek különös gonddal védik a gyermekek érzékszerveit. A bőrápoláshoz, fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztán tartásához, a WC használatához a felnőttek megteremtik a feltételeket, biztatással, segítségadással, dicsérettel járulnak hozzá, hogy a gyermekek önállóan végezhesék ezeket a teendőket. A beszoktatás ideje alatt ebéd után, a továbbiakban tízórai és ebéd után mosnak fogat gyermekeink. A helyes technika elsajátításánál az óvodai felnőtteken kívül a város védőnője segíti munkánkat. A környezettudatosságot a WC papír takarékos használatával is erősítjük. A kézmosáshoz a folyékony szappan használatát tartjuk megfelelőnek.

- A fejlődés egyik feltétele az étkezés. Szülői segítséggel rendszeresen fogyasztanak gyermekeink gyümölcsöket, zöldségeket. Óvodai rendezvényeinken, szülői értekezleteken kiemelten foglalkozunk az egészséges étkezés témakörével. Az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen-zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztására ösztönözzük a szülőket. Gyermekeink a mindennapi tevékenységekben – saláták készítése, sütések, téli befőzések, saját kertünk zöldségeinek, fogyasztása, kertes házakhoz történő meghívások kapcsán – bábműsorok, egészségnevelő szakember segítségével szereznek tapasztalatokat. Az egészséges életmódra nevelésnek fontos része a helyes és kulturált étkezés. Biztosítjuk a tányérváltást, a megfelelő evőeszközöket - életkori sajátosságaik, fejlettségük figyelembe vételével - szalvétát, az ízléses terítést. A csoportok szokásrendszerétől és a lehetőségektől függően alkalmazzuk az önkiszolgálást, illetve a naposi rendszert. Az étkezési szokásokat az óvónő úgy alakítja ki, hogy minél kevesebb várakozási idő maradjon, jól szervezetten, lehetőleg a folyamatosság módszerével élve. A gyermekeknek különböző táplálkozási szokásaik vannak. A felnőttek megismerik a szülők segítségével ezeket, és kellő toleranciával fogadják el a kezdeti étvágytalanságot, válogatást, ugyanígy figyelembe véve az orvosilag igazolt, különböző érzékenységgű gyermekek étkezését, és ennek elfogadtatását a többi gyermekkel is. Később ösztönözzük a gyermekeket, de nem kényszerítjük az ételek elfogyasztására. A nyári időszakban a tízórait lehetőség szerint a teraszon fogyasztjuk el.

Biztosítjuk, hogy a nap bármely szakában ihassanak.

- Az öltözködés, védekezés a hőmérséklet és időjárás változásai ellen és lehetőséget nyújt a gyermekek ízlésének és önállóságának fejlesztésére is.
- Az öltözőben minden gyermek saját tároló hellyel rendelkezik, mely a jelével ellátott. A szülőknek a váltóruhák elhelyezését vállfás zsákban javasoljuk. Segítjük őket abban is, hogy milyen típusú ruhákat hozzanak gyermekeiknek. Kérjük a gyermekek ruháinak jellel történő megjelölését. A téli időszakban az öltözőben található fogasok és ruhaállványok, szárítók segítenek az öltözékek elhelyezésében. Az elhelyezett kilépők megakadályozzák, hogy vizes legyen a gyermekek zoknija.
- Az óvodapedagógusok és a dajka nénik is segítséget nyújtanak az öltözködés sorrendjének kialakításában, egyre inkább teret engedve a gyermekek önállósági törekvéseinek. Pozitív megerősítéssel motiváljuk őket a feladat elvégzésére illetve az egymásnak történő segítségnyújtásra. Megismertetjük gyermekeinket a réteges öltözködéssel, mely minden évszakban segít abban, hogy a hőmérsékletnek megfelelő ruházattal tudják védeni egészségüket.
- Az óvodában csendet, biztosítunk a pihenéshez a gyermekek egyéni alvásigényének figyelembevételével. Az óvodapedagógus mesével, énekkel altat, s felfigyel a zaklatott, nyugtalan gyermekekre. A gyermekek alvási szokásait az óvodapedagógus tiszteletben tartja. Az iskolát megelőző időszakban gyermekeink rövidebb ideig pihennek, csendes játékkal töltik idejüket. A nyári melegben a csoportszobák túlzott felmelegedése miatt lehetőség szerint a gyermekeket a tornaszobában altatjuk.

A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, mozgásigényük kielégítése

- A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája. Az óvodáskor egész időszakában kedvezően befolyásolja a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró-képességét és az egyes szervek teljesítőkéességét. Az óvodába kerülve az egészséges gyermekek szeretnek ugrándozni, futkározni, csúszni-mászni, manipulálni, vagyis mozogni.
- Lényeges a megfelelő motiváció, a mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítása, a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítése, a szükséges és elégséges szabályok megtanítása. Fontos feladatunk, hogy gyermekeink napirendjét úgy alakítsuk, hogy a tornának, játékos mozgásoknak és az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabad levegőn, eszközzel vagy eszköz nélkül, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve minden gyermek számára lehetőséget biztosítsunk az egész nap folyamán.

- Óvodánk udvarának kialakításánál figyelembe vettük azt, hogy a telepített játékok, segítségével minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb tevékenységet. A labdajátékokra alkalmas műfüves és füves terület és a futásra, versengésre használható lebetonozott rész, valamint a trambulin is jó lehetőségeket biztosít a változatos mozgásformák gyakorlására. A legnagyobb betonfelület alkalmas arra, hogy a gyermekek megtanuljanak kerékpározni, ki-ki a méretének megfelelő járművel, tudása szerint két vagy három keréken. Pedál nélküli kerékpárjaink segítik a gyermekek egyensúlyérzékének fejlődését.
- Rendszeresen kivisszük az udvarra a testnevelési foglalkozásokon használt eszközöket is. Ezzel zavartalan gyakorlási lehetőséget biztosítunk az irányított mozgástevékenység alatt megismert mozgásformák többszöri ismételtesére. A mozgásos játékok során a gyermek választhatja meg játékát, társait. Óvodánkban az udvaron tartózkodásnál lehetőséget biztosítunk arra, hogy a testvérek, barátok rendszeresen találkozzanak. Az együtt mozgás sikeres, jó hangulatú tevékenységgé válik, pozitív élményt nyújt, ez újabb cselekvésre készítet. A szabadban szervezett énekes játékok is jól szolgálják a gyermek mozgásszükségleteinek kielégítését. Óvodánk tornaszobáját a szervezett mozgásos tevékenységeken kívül a szabad mozgásra is felhasználjuk. A biztonságosan elhelyezett tornaszereken a gyermekek maguk találhatnak ki feladatokat, mozgásformákat a szabad játéktevékenység alkalmával. A sokféle mozgásra serkentő tárgy megindítja a gyermekek képzeletét, éberén tartja figyelmüket, új játékok kitalálására indítja őket.

A szabad mozgás biztosítására jó alkalmat adnak a városban és a városon kívüli séták, a kirándulások, ahol a megváltozott környezet és terep másféle mozgáslehetőséget rejt magában. Eszközeinket folyamatosan karbantartjuk, bővítjük, hiszen az újabb eszközök, játékszerek bekapcsolása gazdagítja a mozgáskínálatot, mozgásra készítet hatása mellett ébren tartja a gyermek fantáziáját is. Így a mozgást nem kell külön megszerettetnünk a gyermekkel, mert állandó belső készítetést érez a mozgásra, örömmel és természetes módon gyakorolja azt, fejlesztve egész személyiségét. A szervezet felfrissítése, megmozgatása a mindennapok folyamán spontán és szervezett formában zajlik. A mindennapos szervezett mozgás anyaga lehet a már megismert gimnasztikai gyakorlatok, törzsgyakorlatok, mellyel a helyes testtartás kialakulását segítjük elő. Beépítjük a láb és tartásjavító mozgásanyag egyes elemeit is, valamint alkalmanként zenés tornát szervezünk. Az eszközöket is biztosítjuk, ami a tevékenység gazdagításában is lehetőséget nyújt. A botok, kendők, szalagok a speciális tartásjavító, korrigáló gyakorlatokhoz, vagy a mozgásos népi gyermekjátékokhoz is hasznosak. Nem

hagyjuk figyelmen kívül a napfény, a levegő kedvező hatását sem, ezért a mozgást lehetőleg a szabadban végezzük. A csoportszobában tartandó mozgás idejét mindenki maga dönti el. Jó gyakorlat a délelőtti játék utáni időszak, mielőtt a gyerekek kimennének levegőzni. A nyugodt, derűs légkörű, játékban gazdag, kellő intenzitású testmozgással nemcsak a kondicionális és koordinációs képességek fejlődését biztosítjuk, hanem hozzájárulunk a gyermekek személyiségének differenciált fejlesztéséhez is.

Változatos eszközök alkalmazásával, a gyermekek önálló szabad mozgásának biztosításával próbáljuk elérni, hogy a mindennapi mozgás örömet jelentsen a gyermekek számára.

A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése

Az óvodai élet tevékenységrendszere segíti a mentális egészség védelmét, a jóllét állapotának kialakulását, amelyben az egyén meg tudja valósítani képességeit, s amely segíti kapcsolatainak kibontakozását, kiteljesedését. Célunk, hogy elősegítsük a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassuk a gyermekek környezethez történő alkalmazkodását, és pozitív hatást gyakoroljunk a gyermek személyiségének fejlődésére. A csoportban dolgozó óvodapedagógusok a gyermekeket megismerve érzik minden rezdülésüket. A gyermekeknél jelentkező eltérő viselkedési formák esetén igyekeznek kideríteni szülői segítséggel a kiváltó okokat. Amennyiben a probléma nem megoldható, kérjük az óvodapszichológus illetve egyéb szakemberek segítségét.

A testileg egészséges gyermekek óvodába járása segíti elő a fertőzések elkerülését. A szülők felelőssége, hogy erre figyeljenek, melyre felvilágosító munkánk kapcsán felhívjuk a figyelmüket.

Amennyiben az óvodában megbetegszik a gyermek fokozott gondoskodással, elkülönítve gondozzuk a szükséges intézkedések megtételével. A fertőzések terjedését a gyakori szellőztetéssel, edzéssel, megfelelő öltözködéssel, külön törölköző használatával igyekszünk meggátolni.

Az óvodás korban kialakuló alakváltozás, a növekedés, a családból hozott mozgásszegény életmód gyakran okoz hanyag testtartást. A mindennap szervezett mozgásos tevékenységek, a prevenció fejlesztő tornák, a mozgási igény kielégítése segít a gerinc deformitások megelőzésében. A lábboltozatot erősítő, heti rendbe beépített lábtorna segít a gyermekek lábtartásának javításában. A gyermek egészséges életmódját úgy lehet biztosítani, ha minden nap edzési lehetőségük van. A Vitamintorna elemeit is beépítjük a napi mozgásformákba. Óvodai szintű egészségnapjainkon minden csoportunknak lehetőséget adunk a mozgásforma megismerésére. Erre legtöbb alkalmat a szabadban tartózkodás biztosít, mely növeli a

gyermekek ellenálló képességét. Ezért mindennap - ha lehet kétszer is – a szabadban tartózkodunk.

Az óvónők figyelembe veszik a gyermekek egyéni érzékenységet. Gyermekeinket védjük a túlzott napon történő tartózkodástól. Biztosítjuk az árnyékos helyeket, bőrüket napkrémmel védjük. A bőr védelme a téli időszakban is fontos, saját ajakír, kézkrém használata ekkor is szükséges. Nagycsoportosainknak hetente egyszer uszodalátogatást szervezünk. Célunk szakemberek segítségével a víz megszerettetése a gyermekek vízhez szoktatása.

Edzési lehetőség a kerékpározás, rollerezés, az udvaron, gyalogtúrák szervezése a városban és a téli időszakban a szánkózás, csúszkálás.

A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet

Az óvoda feltételrendszere befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának szintjét. A gazdag tárgyi környezet - ha megfelel az egészségügyi előírásoknak és esztétikus, nyugtató hatású színharmóniát áraszt - jó alapot ad az óvodai nevelőmunkához.

Az óvoda épületét a nevelési, fejlesztési feladatok megvalósításának figyelembevételével az óvónők esztétikusan rendezik be. A több funkciót betöltő csoportszobák alkalmasak a szabad játékra, a tevékenységek végzésére, az étkezésre, az alvásra, a pihenésre. A csoportszoba barátságossá, otthonossá, esztétikussá tétele az izlésközvetítés miatt, valamint a gyermekek jó közérzetének biztosítása miatt fontos.

Csoportszobáink nagy ablakfelületek, illetve lámpatestek által megvilágítottak. Tavasztól őszig a terasz árnyékolóját használjuk. Kiemelt jelentőségűnek tartjuk csoportjaink és egyéb helyiségeink tisztán tartását. Fontos a folyamatos szellőztetés. Bútoraink világosak, játéktartóink vásárlásánál a természetes anyagból készűlteket részesítjük előnyben, de az esztétikus könnyen tisztítható műanyag tárolókat is alkalmazzuk.

Az óvoda legfontosabb fejlesztési tere az udvar. Az udvar akkor tölti be funkcióját, ha a gyermekek szinte egész napjukat kinn tölthetik. Az udvaron lehetősége van a csoportnak külön terület használatára, hogy a beszoktatás ideje alatt a gyermekek bármikor megtalálhassák, lássák óvónőjüket. Ugyanakkor alkalmas az udvar nagy közös játékra, ahol kicsik-nagyok, barátok társaikkal együtt játszhatnak.

Az udvaron árnyékos és napos játszórészek találhatók, vannak füves, homokos, betonos és gumilapos részek, melyeket a gyermekek heti körforgós rendszerben használnak, Veteményes, virágoskert, gyógynövénykert, gyümölcsöskert kerti tó is található. Fedett homokozók biztosítják a gyermekeknek az építési, homokozási lehetőségeket. Udvarunkon mozgásra készűtő, természetes anyagból készűlt szabványnak megfelelő játékeszközök találhatók, melyek felűlvizsgálata folyamatos. Udvari játékainkat fedett tárolókba helyezzük. Minden

esetben (csoportszobában, udvaron) egyaránt szem előtt tartjuk a mindenkori előírásokkal összhangban, hogy a gyermekeket biztonságos és balesetmentes játékok vegyék körül. Minden héten az ezzel megbízott dolgozónk szemrevételezi a játékokat, hiba esetén az eszközöket a javítás elvégzéséig lezárjuk a gyermekek elől. Célunk a gyors javítás, hogy gyermekeink újra élvezhessék a játékot. A gyermekekkel megismertetjük a játékok használatához kapcsolódó óvó-védő szabályokat, melyek naponta felelevenítésre kerülnek. Amennyiben az óvodában baleset történik, az elsősegélynyújtást követően átvisszük a gyermekeket az orvosi rendelőbe. Szükség esetén mentőt hívunk, illetve haladéktalanul értesítjük a szülőt. Követjük a baleseteknél előírt törvényi előírásokat.

Az udvar tágassága lehetőséget ad énekes játékok, dramatikus játékok, mesélés színhelyének megfelelő kiválasztására, valamint a terasz árnyékolója alatt rajzolás, mintázás, kézi munka, barkácsolás, vizes játékok gyakorlására.

A többi kiszolgáló helyiség elrendezése is a gyermek kiegyensúlyozott fejlődését biztosítja – öltöző, mosdó, folyosó.

Az óvoda külső és belső környezete segíti a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítását.

A környezettudatos magatartás megalapozása

A jövő nemzedékek számossága, sora és sorsa a ma döntéseink és tetteink múlik. Gyermekeinkben az óvodai élet során tudatosítjuk, hogy az ember felelőssége a természeti és társadalmi környezet megóvása.

Óvodánk külső és belső környezetének kialakításával törekszünk arra, hogy környezetünk esztétikája örömteli érzést váltson ki az ide belépő gyermekekből és felnőttekből is. Ez segíti a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítását.

A gyerekek nevelése életkorhoz igazodó tevékenységközpontú módszerekkel zajlik – sok-sok játékos tevékenységgel, szenzitív módszerekkel, terepen való tapasztaltatással, felfedezéssel. Lehetőséget adunk arra, hogy a gyermek rácsodálkozhasson, gyönyörködhessen a természetben és az emberi környezetben rejlő csodákban, s megtaníttuk, hogy ezeket tiszteljük, becsüljük, védjük. Megismerje szűkebb és tágabb környezetét.

Kiemelten kezeljük városunk természeti és épített környezetének megismerését, a lokálpatriotizmus megalapozását.

Olyan felnőtt közösség dolgozik itt, ahol mindenki tisztában van a fenntarthatóság gondolatával, mely szellemiségében a fenntarthatóság pedagógiája alapján működik. Munkahelyi életmódjával és munkájával pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az egészséges életmód szokásainak megalapozására, a közösségi egészséges életvitelre.

Zöld óvodaként az óvodapedagógusok a fenntarthatóságot célul kitűző nevelési elképzeléseiket maradéktalanul megvalósíthatják. A gyermekeket tudatosan készítik fel a fenntartható életre. A szülők tudják, hogy gyermekeik megismerkednek a fenntartható életvezetés alapjaival, mert az óvodába lépés kezdetétől képet kapnak az óvoda zöld tevékenységeiről, melyekbe aktívan be is kapcsolódhatnak.

Az óvodai környezeti nevelés elsősorban a szokásokon, a hétköznapi apró történeteink keresztül érvényesül, mely a mi Zöld óvodánkban így valósul meg:

- Megismertetjük a gyermekeket a helyi természeti és épített környezettel és ezek védelmével:
- Egészségnapokat szervezünk
- Az ivás lehetősége mindig biztosított.
- Udvarunk lepke és rovarbarát, lágy- és fás szárú növényekkel
- Magas ágyásunk, fűszer, gyümölcskert és virágos kertünk, kerti tavunk van.
- Új növényeinket tudatosan telepítjük
- A konyhai ételmaradékot kutyamenhelyre szállítják.
- Szőnyegtisztító és atkamentesítő takarítógép is biztosítja szőnyegek tisztaságát.
- Ültetünk borsót, palántázunk paradicsomot, melyek gondozásában részt vesznek a gyermekek is.
- A veteményeskertben megtermelt zöldségeket közösen fogyasztjuk el
- Minden csoportunkban a gyűjtött kincseinkkel, növényeinkkel, a vizsgálódáshoz szükséges eszközökkel.
- Bútoraink és tárolóink természetes anyagokból készülnek.
- Csoportjainknak egyéni arculatuk van.
- Folyosónkon akváriumok találhatóak
- Szelektíven gyűjtjük a papírt, a műanyagot, az elemeket, csoportos és óvodai szinten.
- Az óvodai adminisztráció által elrontott papírokat a gyermekek felhasználhatják.
- A világnapok megünneplése kiemelt jelentőségű.
- Az egész óvodában vigyázunk a tisztaságra.
- Saját komposztálónkba gyűjtjük a zöld hulladékot
- Együtt készítünk a gyermekekkel gyümölcs- és zöldségsalátákat, befőtteket, savanyúságot télire.
- Teakonyhánk sütőjében sül a tök, az alma, a krumpli
- Kiszolgáló helyiségeink emberközpontúak
- Mozgásfejlesztő eszközeink beszerzése folyamatos
- A szabadban töltött idő kincset ér az egészség megóvása érdekében.

- A séták, kirándulások, túrák kiemelt helyen szerepelnek pedagógiai programunkban.
- Energiatakarékos villanyt használunk, ha nincs szükség rá lekapcsoljuk. Csaptelepeink, WC öblítőink víztakarékosak, kevert csapvizet használunk.

A gyerekek megtanulják az időjárásnak, a terepnek megfelelő öltözködést, a rovarok és a napsütés elleni védekezést.

Óvodánk Madárbarát Óvoda programban is részt vesz. Gondoskodunk télen-nyáron a hozzánk érkező madarokról.

Folyamatosan gyarapítjuk a környezeti nevelésben szükséges szakirodalmat, a gyermekeknek és a felnőtteknek egyaránt, kialakítottuk „Zöld” könyvtárunkat, IKT eszközöket.

A nevelőtestületünk által összeállított játékgyűjtemény segíti gyakorlati munkánkat.

A gyermekek a kertgondozáshoz kisméretű kerti szerszámokat használnak.

Együttműködés a szülőkkel

Érezzék, hogy olyan közösséghez tartoznak, ahol a „közös nevelés” eredményeként gyermekeink személyisége a felnőtt mintákon keresztül is fejlődik, gazdagodik.

Óvodai pályázatok kerülnek kiírásra.

Zöld jeles napok: Föld napja, Madarak, fák napja melyen együtt tevékenykedünk.

Gyümölcs- és zöldségnapok biztosításával segítik az egészséges életmód alakítását.

Önkéntes feladatvállalásokat tesznek (játékok, bútorok javítása, kirándulások szervezése, rendezvények lebonyolítása)

Újra hasznosítható anyagokat hoznak az óvodába

Zöld híradónkról tájékozódnak az aktuális hírekről, környezetvédelmi írásokat olvashatnak.

Szülői értekezletek témáinak kiválasztásánál javaslatot tehetnek

Az alkotó napokon újrahasznosított anyagokból eszközöket készítünk

Lehetőséget adunk foglalkozások bemutatására.

Az óvodapedagógus feladata

- A gyermekek önmaguk és környezetük tisztasága és esztétikuma iránti igényük fejlesztése
- Higiénikus szokások, szabályok megerősítése, kialakítása, az önállóságra való ösztönzés.
- Tisztálkodás, WC-használat, kézmosás, törülközés, fésülködés, fogápolás helyes, rendszeres végzésére nevelés az egészség megóvása érdekében, az intimitás tiszteletben tartásával és a nemi identitás figyelembevételével.
- Egyéni szükségleteihez, életkori és egyéni sajátosságaihoz, kompetenciájához, fejlődési ütemek figyelembe vétele.

- A tevékenységekhez nyugodt, sürgetésmentes légkört teremtése ügyelve a hőmérsékletre, a szellőztetésre, fényviszonyokra, páratartalomra, zajártalomra.
 - Az étkezési kultúra alakítása- és erősítése.
 - Különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír - tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése.
- Ösztönözzük a gyermekeket az elegendő mennyiségű vízfogyasztásra.
- A pihenés feltételeinek megteremtése, figyelembe véve a gyermekek életkorából fejlettségéből adódó különbségeket. Délutáni pihenést segítő rövid mese- vagy a halk zene vagy altatódal biztosítása.
 - A szabad levegőn való tartózkodás, ahol a túlzott UV-sugárzásra, a légszennyezettség veszélyeire ügyelve tartózkodnak a gyermekek a szabadlevegőn.
 - A mindennapos spontán és szervezett mozgás kiemelt szerepe a nevelési rendszerben.
 - Rendszeres orvosi ellátás szervezése, szűrővizsgálatok, rendszeres egészségügyi szűrés, fogászat.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Megismerik az egészségnevelés fő területeit.
- A testápolási szokásoknak megfelelően önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik. Zsebkendőjüket önállóan használják.
- Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan szednek, töltenek a kancsóból.
- Ismerik és tudják az evőeszközök helyes használatát.
- Esztétikusan megterítene, vigyáznak az asztal és környezete rendjére, tisztaságára.
- Önállóan öltöznek, vetkőznek, ruhájukat ki-be gombolják, cipőjüket befűzik, bekötik, ruhájukat összehajtva polcukra helyezik.
- Környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani.
- Kialakul bennük a tiszta, esztétikus környezet igénye, vigyáznak arra, ügyelnek saját külsejükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés.
- Tisztában vannak a környezet védelmének fontosságával. Az óvodában megismert zöld tevékenységeket folytatják a következő életszakaszban is.

3.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés területén az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldről, családdal való kötődés alapja, hogy rátudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Az óvodás korú gyermek életét érzelmei vezérik. Az érzelmek nemcsak színezik életünket, hanem belső egyensúlyt, harmóniát is teremtenek, cselekvésre indítanak bennünket, hiszen gyermekeink csak úgy alkothatnak, tevékenykedhetnek, szárnyalhatnak igazán, ha ezt meleg, szeretetteljes, állandó értékrendet közvetítő, kiegyensúlyozott légkörben tehetik. Az óvodába lépéskor meghatározó az első benyomás, a kedvező érzelmi hatás, az óvodapedagógus mintája, aki hangsúlyaival, gesztusaival, mimikájával is kifejezi érzelmeit, hiszen óvodáskorban a modellválasztás legfőbb indítéka a szeretet. A beszoktatás időszaka határozza meg a gyermekeknek az óvodához kialakuló érzelmi kötődését. Óvodánkban a gyermekek szüleikkel együtt ismerkednek meg az óvodai élettel. A szülő jelenléte biztonságot ad a gyermeknek, a szülő pedig megismerheti az óvoda belső életét, a napirendet, a szokásokat. A beszoktatásban mindkét óvodapedagógus részt vesz együttműködve a dajkával. Figyelembe veszik a gyermek egyéni képességeit, otthonról hozott szokásait.

A nyár folyamán gondosan előkészítjük ezt az időszakot.

A pedagógusok énekkel, ölbeli játékokkal, mondókákkal könnyítik meg az első heteket. A vegyes csoportoknál a nagyobb óvodások segítenek – játékokra hívás, bábozás, verselés, mosdóhasználatnál, öltözködéskor segítség nyújtás – az érzelmileg bizonytalan gyermekeknek. A gyermekek biztonságérzetének fokozása érdekében az „Én már itt vagyok!” jel rendszert vezettük be. A gyermekek az óvodába érkezéskor felteszik a jelüket, és leveszik, ha hazamennek. Így minden nap ránézve a táblára le tudjuk olvasni róla, hogy kik hiányoznak, megbeszéljük, hogy miért, ezzel is erősítve a közösséghez tartozás érzését. A reggeli személyes percek lehetőséget adnak az élmények, problémák megbeszélésére. Minden csoportunkban figyelünk arra, hogy a gyermekek életkoruknak megfelelően tevékenykedhessenek. Az összetartozás érzését erősítik az óvoda hagyományos rendezvényei, a csoportok között szervezett programok.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében együttműködünk a speciális felkészültségű szakemberekkel.

Segítjük az óvodában a gyermekek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését és éntudatának alakulását. Egyértelművé tesszük az együttélés szokásait, normáit, és elősegítjük az azokhoz való alkalmazkodást. Teret engedünk önkifejező törekvéseinek. Fontos a

gyermekben kialakítanunk a különbözőségek elfogadását, tiszteletét, erősíteniünk kell bennük az egymásra odafigyelést, a segítőkészséget, önzetlenséget. Óvodánk olyan fészek, otthon, gyermekeink számára, ahol elsődleges az érzelmi biztonság, melynek éltető eleme a szeretet. Tudjuk, hogy az egészséges érzelmi élet és a társas életre való képesség összefügg. Kikerülve a családi védelemből a gyermek a szocializáció egy másik szakaszába lép. Ilyenkor meghatározó szerepet tölt be az óvodapedagógus, aki elsősorban az anyát helyettesíti. A gyermek- óvodapedagógus, gyermek- dajka, gyermek- gyermek között létrejövő érzelmi kapcsolat minősége befolyásolja szociális érzékenységet, közérzetét. A jó közérzet pedig növeli a biztonságérzetet, a gyermeket nyitottá teszi a társas kapcsolataiban és a közös élmények befogadására is. A sokféle tapasztalat, a közös tevékenykedés erősíti a gyermekekben a társak szeretetét, a közösségi érzés erősítését, s mindezek pozitívan befolyásolják a gyermekek erkölcsi, akarati tulajdonságait, szokás és szabályrendszerét.

A gyermekek nyitottságára építünk, segítve a szűkebb és tágabb környezet megismerését, a természetben és az emberi környezetben mutatkozó jóra és szépre való rácsodálkozást, megbecsülést. Ezek által a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz, a családhoz való kötődés alapjait alakítjuk ki a gyermekekben.

A szocializáció

A szocializáció szempontjából különösen nagy jelentőséggel bír a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlása. Az óvodai élet szervezése elősegíti a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat) fejlődését, a szokás- és normarendszer megalapozását.

A társas kapcsolatok, együttélés szabályainak, alapvető normáinak szokásszintű megalapozása, fejlesztése

A gyermekek közösségi neveltsége magatartásukban, egymáshoz való alkalmazkodásukban is megmutatkozik. A szociálisan helyes viselkedés szabályait betartó magatartást pozitív megerősítéssel, dicsérrel mélyítjük el. Teret engedünk az önérvényesítésnek, az önálló konfliktuskezelésnek, melynek határt szabunk: nincs rombolás, egymás testi épségét nem veszélyeztethetik, durva hangnemet nem használhatnak. Mintaadással, megerősítéssel kialakítjuk bennük, hogy figyeljenek egymásra, a felnőttekre, hogy képesek legyenek az udvarias visszautasításra, elfogadásra, várakozásra.

A gyermekek igénylik az egyszemélyes kontaktust, melyet minden korosztályban biztosítunk metakommunikációs eszközök alkalmazásával: ölelés, simogatás, mosoly, kacsintás, ölebe vétel.

Közösségi események, ünnepek, hagyományok ápolása

Megszervezésükkel erősítjük a közösséghez tartozás érzését, örömet szerezve az együtt átélt élmények biztosításával. A gyermekeket bevonjuk a tervezgetésbe, megvalósításba, mélyítve az összetartozás érzését.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be. Az „én” fejlődésben a 3-7 éves szakasz kiemelt jelentőségű. A 3-4 évesre jellemző agresszív, önérvényesítő, „énes” magatartásból 7 éves kor végére eljut a gyermek a kezdeményező, együttműködő, szociális magatartás, viselkedés szintjére. Ez természetesen csak csoporthelyzetben valósulhat meg. Az együttesség, a közösen átélt élmények bizonyos többletet adnak a csoportnak, módosíthatják a viselkedést.

A szociális tanulás legfőbb eszköze óvodáskorban az utánzás, a minta követés, a felnőtt, majd a társmodell szociális viselkedésének érzelmi indítatásból fakadó átvétele, majd e minta egyre szélesebb kiterjesztése, mely megnyilvánul a gyermek tevékenységében.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, illetve kiemelkedő képességű gyermekeket szükség esetén megfelelő speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A gyermekek ragaszkodnak óvodájukhoz, társaikhoz, a velük foglalkozó felnőttekhez.
- Betartják a helyes viselkedés szabályait, és erre figyelmeztetik társaikat is.
- Segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival. Szívesen dolgoznak a közösségért.
- Konfliktusok esetén egyezkednek társaikkal
- Érdeklődnek társaik, barátaik iránt. Óvodán kívül is szeretettel köszöntik egymást.
- Ismerik képességeiket, tudják értékeiket, hiányosságait.
- Kezdeményezők, kinyilvánítják tartósabb érdeklődésüket.
- Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat.
- Érzelmileg éretté válnak az iskolakezdésre.

3.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

A gyermek tevékenységének állandóságát a gyermek érdeklődési vágya tartja fenn. A gyermekek kíváncsisága, utánzási kedve valamint a meglévő tapasztalatai, élményei fejlesztik az értelmi képességeket – az érzékelést, észlelést, emlékezetet, figyelmet, képzeletet, gondolkodást, alkotó képességet. A kíváncsiságot felkeltő tevékenységek során szerzett tapasztalatok folyamatos feldolgozása további élményekhez juttatja a gyermeket, fejleszti az egyszerű gondolkodási műveletek alkalmazását, ismeretek emlékezetben tartását. A sikerélmények hatására az emlékezeti bevézés erősebb és újra átélésre ösztönzi a gyereket. Az érzelmi többlet fokozza értelmi fogékonyságát. A közös tevékenységek, tapasztalatszerzés, a beszélgetések során ráérez az együttgondolkodás örömére, alakul kifejező – és problémamegoldó készsége, fejlődik gondolkodása. A gyermek a differenciált bánásmód hatására jut el a saját értelmi képességeinek legmagasabb szintjére. A különböző mozgástapasztalatok, változatos tevékenységek hatására eredményesen fejlődnek a megismerő funkciók. Fontos feladatunk a gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.

Mindehhez ösztönző környezetet biztosítunk a gyermekek számára. Lehetőséget teremtünk a játékfajták kipróbálására, saját elképzelésük szerinti továbbfejlesztésre. A tapasztalati tanulás – spontán és szervezett – eszköztárának biztosítása óvodán belül – csoportszoba, udvar – és kívül is biztosítja valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet, és a kreativitás fejlődését. Gyermekeink tevékenységét folyamatosan figyelemmel kísérjük, szükségesnek érezzük a tudatos pedagógiai jelenlétet a gyermek szabad tevékenységében.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása, a beszélő környezettel, helyes minta és szabálykövetéssel van jelen.

Az óvodapedagógusok lehetőséget biztosítanak arra, hogy nyugodt légkörben, életszerű helyzetekben minden gyermek beszélhessen arról, ami érdekli, ami foglalkoztatja. Az óvónők tiszta és szép beszéde, jó kérdés kultúrája mintát nyújt, ösztönzést ad a kisgyermeknek a beszédre.

Figyelünk arra, hogy a gyermekek mindig választ kapjanak kérdéseikre. Dicsérjük és biztatjuk a bátoritanabb gyermekeket, serkentve őket a beszédre. Tudatosítjuk a gyermekekben, hogy ugyanarra a kérdésre többféle válasz is adható, több is lehet igaz, és szabad tévedni is.

A beszédfejlesztésben nagy szerepe van az élményeknek.

A közös élmények során lehetőséget biztosítunk a spontán megnyilvánulásokra, észrevételeik elmondására, ezzel fejlesztve beszédkedvüket és beszéd bátorságukat. A gyermekek egymás

közötti kommunikációjára számtalan lehetőséget teremt a játék. Itt a gyermekek olyan szituációkat teremtenek, olyan szerepeket játszanak el, amelyekben a felnőttektől hallott beszédfordulatokat gyakorolják. Támogatjuk a gyermekek egymás közötti kommunikációját. Fejlesztő hatásúak a szabályjátékok és az óvónő által kezdeményezett anyanyelvi játékok, melyek teret adnak az artikuláció, a szókincs, a kifejezőkészség fejlesztéséhez (pl. hangutánzó játékok, fonémahallást fejlesztő játékok, légzési technikát segítő játékok stb.)

Az énekek, mondókák ismételtetése is elősegíti a helyes artikulációt, a szavak szép, pontos kiejtését. A nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszköze a mese, vers, bábozás és a dramatikus játékok. Ezeken keresztül a gyermekek gyakorolják a helyes ejtést a tiszta beszédhallást és a nyelvtanilag helyes beszédet. A dramatikus helyzetek lehetőséget adnak a társalgási kedv fokozására, önálló versmondásra. A drámajáték kiválóan alkalmas a metakommunikáció széles skálájának kibontakoztatására, s ez által teret ad a gyermek szabadon szárnyaló önkifejezésének.

Fontos feladatunk, hogy figyeljünk azokra a gyermekekre, akik beszédhibával, beszédgátlással, beszédbeli elmaradással küzdenek. Logopédiai szobánkban a Pedagógiai Szakszolgálat logopédusa heti két napon nyújt szakszerű ellátást gyermekeinknek.

Ahhoz, hogy a gyermekek az élet produkálta helyzetekben mindig gyorsan és megfelelően tudjanak eligazodni, megismertetjük velük a helyes viselkedés és együttélés elemi szabályait, melyeket természetes élethelyzetekben gyakorolhatnak.

Az óvodapedagógus feladata:

- Az anyanyelv fejlesztése valamennyi tevékenységi forma keretében.
- A kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) – az óvodai nevelőtevékenység egészében.
- Az óvodai nevelés a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- A beszédkedv fenntartása, a gyermek meghallgatása, a gyermeki kérdések érvényesülése.
- Az értelmi képességek fejlesztése
- Az anyanyelvi nevelés során megvalósuló érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás fejlesztése.
- A kreativitás fejlesztése.

- Az anyanyelv ismeretére, szeretetére való nevelés.
- Az egyéni fejlődés ütemét figyelembe véve a gyermekek beszédkapcsolatainak alakítása.
- A beszédhibás gyermekek számára mielőbbi segítség biztosítása megfelelő szakember bevonásával (logopédus).
- Minél több olyan anyanyelvi játék tervezése és megvalósítása, mely a gyermekek életkori és egyéni fejlettségéhez igazodva beépül a mindennapos tevékenységekbe és a játékba.

Biztosítjuk a beszédöröm feltételeit: nyugodt jó hangulatú légkör, szeretetteljes beszélgetés, kezdeményezések.

Folyamatosan figyelemmel kísérjük a gyermekek anyanyelvi fejlettségét, tartjuk számon beszédhibáikat, és szükség esetén kérjük szakember segítségét.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A gyermek képes a kapcsolat teremtésre, érti a közléseket, tud szemkontaktust tartani
- Képes kifejezni magát, szókincse korának megfelelő
- Helyesen, tisztán, érthetően beszél
- Beszédritmusa folyamatos
- Egyszerű és összetett mondatokban is kifejezi magát
- Közlésvágyát késleltetni képes, társára odafigyel, türelmesen végig hallgatja
- Érti és alkalmazza a metakommunikáció eszközeit
-

4. Az óvodai élet megszervezése

4.1. Személyi feltételek

Az óvodában a nevelő munka középpontjában a gyermek áll.

Az óvoda teljes nyitva tartása idején a nevelőmunkát az óvónő végzi. Minden csoportban két jól képzett óvodapedagógus dolgozik. Figyelembe veszik a nevelőmunkát meghatározó törvényeket, pszichológiai, pedagógiai alapismereteket, módszertani elveket. Pedagógiai programunk alapján végzik a munkájukat, élve a pedagógiai szabadságukkal.

A gyermekeket szerető óvónő feladata a gyermekek megfigyelése, ennek alapján a gyermekek mély tisztelete. Minden gyermekben meglátni a jót, a fejlődés lehetőségét. Érzelmi biztonságot nyújtani minden egyes gyermek számára.

Az óvodapedagógus tiszteli a gyermekben az embert és egymás tiszteletére neveli őket. Az óvodapedagógus beszéde, megjelenése, viselkedése, egész személyisége példamutató.

A munkatársakkal, a szülőkkel és a hivatalos szervekkel is jó kapcsolat kialakítására törekszik. A csoport életét irányító óvónők tudnak együtt tervezni, tudnak összehangoltan, feladatokat megosztva dolgozni. Képesek pedagógiai elveiket, nevelési gyakorlatukat egyeztetni.

Szükséges a nevelőtestületi vagy munkaközösségi rendszerben az elméleti felkészülés, az állandó önképzés. Szakmai továbbképzés területén az intézményben szervezett továbbképzéseken kívül az intézmény érdekeinek megfelelő képzéseket, lehetőségeinkhez mérten támogatjuk.

Nevelőmunkánk eredményességét segíti az óvodapedagógusok különböző szakirányú vagy szakvizsgás végzettségének megszerzése. Szakvizsgázott illetve szakirányú végzettséggel rendelkező kolléganőink – szabadidő szervező, anyanyelvi fejlesztő, óvodai szakértő, vezető óvodapedagógus, fejlesztőpedagógus, drámapedagógus, gyermektánc oktató.

Óvodapszichológusunk a gyermekek személyiség fejlesztését, lelki egészségvédelmét, és nevelőmunkánk hatékonyságát segíti.

Az óvodapedagógusok munkáját szakképzett dajka nénik és pedagógiai asszisztens segítik. A dajka egyike a gyermeket nevelő felnőttnek, aki éppúgy, mint az óvodapedagógus, magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekre. Ahhoz, hogy a nevelési folyamatban a dajka közvetlenül és tevékenyen részt vehessen, tájékoztatjuk megfelelő szinten az óvoda és az adott óvodapedagógusok nevelési elképzeléseit, módszereit illetően.

A pedagógus asszisztens gondoskodik a gyermekek testi szükségleteinek ellátásáról, a gyermekek foglalkoztatásáról, fejlődésük segítéséről, az óvodapedagógusok útmutatásai alapján. Tudja, milyen célok érdekében, hogyan kívánják az óvónők a gyermekcsoport fejlesztését megvalósítani.

A nevelőmunkát segítő munkatársak a megfelelő háttér biztosításával járulnak hozzá a nyugodt óvodai élet kialakításához.

Az óvoda zökkenőmentes működéséhez feltétlenül szükséges adminisztratív munkát az óvodatitkár végzi.

A környezetünkért felelős kertész-karbantartónk.

4.2. Tárgyi feltételek

Az óvoda épületét, udvarát, berendezését úgy alakítjuk ki, hogy a lehető legjobban szolgálja a gyermekek nevelését, fejlesztését. Tiszta, gondozott, esztétikus minden termünk, öltözőnk, mosdónk, egyéb helyiségünk. A tárgyi felszereléseket, amelyeket a gyermekek használnak, a számukra legjobban hozzáférhető módon és a gyermekek biztonságát figyelembe véve helyezük el. Az épületben és az udvaron is a biztonság és az egészségmegőrzés az elsődleges

szempont. A helyiségek, a berendezési tárgyak, eszközök balesetmentes használatát, a szabályokat az életkoruknak megfelelően, folyamatosan ismertetjük, megbeszéljük a gyermekekkel.

Óvodai életünk jelenlegi felszereltségünk mellett megvalósítható a csoportszobában és az udvaron egyaránt, de a hatékonyság az eredményesség érdekében fontos – a fenntartó által a költségvetésben biztosított – az elhasználódott berendezések, használati eszközök, tárgyak, játékok folyamatos cseréje, a meglévők bővítése. Folyamatosan tájékoztatjuk a fenntartót eszközeink állapotáról. Munkánkat, szakmai fejlődésünket segítő technikai eszközök pótlására is figyelmet kell szentelni. A tárgyi eszközeink beszerzését, pótlását prioritási sorrend határozza meg.

Megfelelő munkakörnyezetet biztosítunk az óvoda dolgozóinak. Öltöző saját szekrényekkel, teakonyha, pedagógusoknak nevelői szoba, a szülők fogadására nevelő szobánk és felnőtt étkezőnk is alkalmas.

4.3. Az óvodai élet megszervezése, a napirend, heti rend meghatározása

Óvodai nevelésünk pedagógiai programunk alapján valósul meg, a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében, az óvodapedagógusok feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

Óvodai nevelésünk tervezését, valamint a gyermekek megismerését, és fejlesztését, fejlődésük nyomon követését a törvényekben, rendeletekben előírt kötelező dokumentumok szolgálják, melyek nyilvántartása 2024. szeptembertől az oviKrétán keresztül történik.

A gyermekek egészséges tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket, melyet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítanak ki. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

Az óvodai élet keretét a napirend adja. A jól szervezett, de rugalmas keret a gyermekek kiegyensúlyozott életritmusának, biztonságérzetének záloga. A napirendet stabilitás és a rugalmasság jellemzi. A stabil pontokat, a rendszerességet, az azonos időpontban visszatérő tevékenységek jelentik. A rugalmasság vonatkozik a tízóraiás módjára, az eltérő egyéni alvásigény figyelembevételére, a gyermek alapvető biológiai szükségleteinek rugalmas kielégítésére. Az óvodánkban működő konyha lehetőséget ad arra, hogy 7.30-9.00-óráig étkezhessenek gyermekeink. A tág időkerettel figyelembe tudjuk venni a gyermekek egyéni igényét.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.

Az napirendben az évszakoknak megfelelően az időkeretek rugalmasan alakíthatók (pl. szabad levegőn tartózkodás).

Az év közben már kialakított szabályok, szokások megtartásával az óvodapedagógus a nyári élet megtervezésénél is lehetőséget ad a gyermeknek arra, hogy az évszak örömeit szabadabban élvezhesse, és kötetlenebb formában biztosítson változatos tevékenységet, lehetőséget a fejlődésre.

NAPIRENDÜNK

Időtartam	Tevékenység
5:30- 7:30	JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁBAN Személyes percek Szabad játék
7:30- 10:15	Játékba integrált tanulás: mikro csoportos és frontális Gondozási feladatok Tízórai Mindennapos mozgás (szabadban és csoportszobában is szervezhető)
10:15- 11:45	JÁTÉK A SZABADBAN Mikro csoportos tapasztalatszerzések, séták
11:45- 12.45	Gondozási feladatok Ebéd Készülődés a pihenéshez
12.45- 14:30	Pihenés, altatás mesével, altatódallal, zenehallgatással
14:30- 15:00	Gondozási feladatok Uzsonna
15:00- 17:00	JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁBAN VAGY A SZABADBAN Egyénenkénti részképesség- fejlesztés

A pihenés időtartama a korcsoporttól függően változhat.

- A gyermekek logopédiai, gyógypedagógiai fejlesztése is a délelőtti folyamán zajlik.
- A vízhez szoktatás időpontja az éves munkatervben jelenik meg. A heti rend párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezését, szervezését jelenti.
- A heti rend a napirendhez hasonlóan rendszerességgel visszatérő meghatározott tevékenységekből és rugalmasan hozzákapcsolódó más tevékenységből épül fel,

biztosítva a gyermekeknek az állandóságot, nyugodt, kiegyensúlyozott légkört, változatos tevékenységet. A rugalmasság a helyzethez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a heti rend a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen. Az óvónő pedagógiai szabadságával él, figyelembe veszi a gyermekcsoport életkori sajátosságát, fejlettségi szintjét.

- Nevelési terveinket félévente készítjük el a hozzá kapcsolódó értékeléssel.
- Az óvodai élet tevékenységformáit éves szinten tervezzük, alapját az évszakok változásai és az ünnepkörök adják.

2024. szeptembertől az oviKrétában a témákhoz igazított időkeretben tervezünk.

A tanulási módszerek megválasztását a gyermekek életkori sajátosságai, testi, lelki állapota, érdeklődése, kíváncsisága befolyásolja.

Az óvodapedagógus az eljárásait változatosan, az adott szituációnak megfelelően kombinálja.

A játékoság, a felfedeztetés, ráébredés lehetősége, a közvetlen tapasztalatszerzéshez kapcsolódó gyűjtögetés, elemezgetés, rendszerezés megjelenik a tevékenységekben.

A csoportos foglalkozások formái

Kötelező	Mozgás, Mindennapos játékos mozgás Énekes játék, gyermektánc
Közvetve kötelező	Verselés, mesélés
Kötetlen	Rajz, mintázás, kézimunka A külső világ tevékeny megismerése Ének- zenei képességfejlesztés Egyéni fejlesztések

A csoportos foglalkozások munkaformái

Frontális	Mozgás, mindennapos mozgás Vers, mese, dramatikus játék Énekes játékok
Mikro csoportos	Ének- zenei képességfejlesztés Rajz, mintázás, kézimunka A külső világ tevékeny megismerése
Egyéni	Részképesség- fejlesztés

A csoportos foglalkozások időkeretei

Korosztály	Időkeret
3-4 évesek	5-15'
4-5 évesek	20-25'
5-6-7 évesek	30-35'

4.4. A csoportok szervezésének elvei

Az óvodai csoportokat életkor és a szülők egyéni kérését figyelembe véve alakítjuk ki.

Az óvodába felvett gyermekeket az óvoda nyilvántartja.

A szülő gyermeke óvodai felvételét, átvételét bármikor kérheti. Az újonnan jelentkező gyermekek fogadása az óvodai nevelési évben folyamatosan történik. A gyermekek óvodai felvételéről, átvételéről az óvodaigazgató dönt.

4.5. A tanköteles korú gyermeke

A Kormány célja a 77/2025. (IV.15.) Korm.rendelettel az óvoda és az iskola közötti átmenet zökkenőmentesség biztosítása.

A módosítás biztosítja:

- a gyerekek sikeres iskolai előmeneteléhez szükséges képességek és készségek fejlesztését
- a pedagógiai és módszertani tartalmakat
- segíti a gyermeke személyiségének fejlődését
- a tanuláshoz és az ismeretszerzéshez szükséges motivációt
- a haza és a nemzeti értékek iránti elköteleződést.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előmenetelhez elengedhetetlen képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, differenciáltan, a gyermekek terhelhetőségéhez igazodva iskola előkészítési fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

A gyermekek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől kezdve a szükséges képességeket, készségeket kötelező dokumentumban rögzíteni kell. .

A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltése kori nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

Óvoda - iskola átmenetet segítő továbbképzések segítik az óvodaigazgatók és az óvodapedagógusok munkáját.

4.6. A gyermekek fejlődésének nyomon követése

A gyermekeink megismerése már az óvodába lépés első napjától megkezdődik és az iskola megkezdéséig tart.

Az e-napló része a fejlődési napló, amelyben rögzítjük a megfigyelések, vizsgálatok alapján az egyes részképességek eredményeit. Évente kétszer fejlesztési terveket készítünk. Az óvodapedagógusok évente két alkalommal tájékoztatják a szülőket gyermekük fejlődéséről egyeztetett időpontban.

Esetmegbeszéléseket tartunk, hogy egymás munkáját segítse a pedagógusok.

Gyermekek mérése

A gyermekek képességeinek megfigyelésére egyéni méréseket végzünk nagycsoportosoknál:

A DIFER mérési területei:

- Írásmozgás-koordináció
- Beszédhanghallás
- Elemi számolási készség
- Relációszókincs
- Tapasztalati következtetés
- Tapasztalati összefüggés-megértés
- Szocializáció

Szülői értekezleten elemezzük a csoportra vonatkozó megfigyelési eredményeket, a csoport jellemzőit, a felmerülő problémákat.

A gyermekek vizsgálati eredményeit az egyéni beszélgetések során közöljük a szülőkkel.

4.7. A pedagógiai munka dokumentálása

A pedagógiai munka tervezése, elemzése, a gyermekek egyéni megfigyelései, az egyénre szabott nevelési, fejlesztési eljárások folyamatos dokumentálást kívánnak meg.

- vezetői éves munkaterv
- éves nevelési terv
- tanulás tervezése
- csoportnapló vezetése: heti terv és napi feljegyzések
- hiányzási napló, étkezők nyilvántartása

4.8. Ünnepek, hagyományok

Színes napok az óvodában

Óvodánkban a különböző jellegű ünnepek, rendezvények már hagyománnyá váltak, amelyek a közös élmény átélésével fokozzák a gyermekek közösséghez tartozását.

Ünnepeink, megemlékezéseink az évszakváltáshoz kapcsolódó néphagyományok, a nemzeti ünnepek, világnapok az óvoda közössége és a szülők bevonásával megrendezett napok közé csoportosulnak.

Az óvodában a különböző jellegű ünnepeket sajátosságaiknak megfelelően szervezzük meg és építjük be óvodánk mindennapjaiba.

Hagyományos napjainkon mindig nagy hangsúlyt kap az előkészítés, amelyben a gyermekek és az óvónők közösen teremtik meg az ünnepi hangulatot, az együttjátszás, együtt munkálkodás, tervezgetés örömtelivé teszi a várakozás időszakát.

Óvodai ünnepeink fényét emeli a feldíszített óvoda és az aktuális ünnepnek megfelelően dekorált csoportszobák.

A jó érzelmi előkészítés és az egyre fokozódó örömteli várakozás csúcspontja maga az ünnepi együttlét. Az ünnepi hangulatot tovább emelheti az óvodapedagógusok műsora, amely maradandó élményt nyújt a gyermekeknek.

Egyes ünnepeken – mint az Anya – mama nap, Apa – papa nap, az iskolába készülők búcsúzása – a gyermekek kedveskednek műsorral szüleiknek.

Nemzeti ünnepeinket az óvodapedagógusok a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően készítik elő és az aktuális napon együtt ünnepelnek a csoportszobákban, a testvércsoportokkal, illetve óvodai szinten az éves munkatervben rögzített módon.

A néphagyományokat követő ünnepeinken szintén nagy hangsúlyt kap az előkészítés, az ünnep szimbólumainak elkészítése, szokások megismerése, amelyek perspektívát nyújtanak a családon belüli ünnepléshez is.

A világnapok keretében sétákkal, kirándulásokkal, szülői programokkal, plakátokkal és lehetőség szerint kiállítással tesszük lehetővé a gyermekek élményeinek, tapasztalatainak bővülését.

Óvodánk speciális napjai a nevünkhöz, a télűző napokhoz és a Gyermeknaphoz kapcsolódnak. Ilyenkor lehetőség van a gyermek, szülő, óvodapedagógus közös együttlétére, tevékenykedésére, a család és az óvoda jó kapcsolatának elmélyítésére (alkotónap, kirándulások, gyermekműsor megtekintése).

A gyermekeknek fontos ünnep a saját születésnapjukról való megemlékezés, amikor a csoport által készített ajándékkal, mesével, verssel, énekkel kedveskednek egymásnak.

	Óvodai szintű	Csoporton belül	Szülők bevonása
--	---------------	-----------------	-----------------

ÓVODAI HAGYOMÁNYOK	Márton napi lámpás felvonulás Mikulás-napi váltóverseny Adventi gyertyagyújtás Gyermeknap programok Nagycsoportosok búcsúztatója	Születésnapok Adventi készülődés Farsangi bál Anya - Mama nap Apa-papa nap	Kipp-Kopp Hét Farsangi hét Szülőknek szervezett egyéb programok
HAGYOMÁNYŐRZÉS, NÉPSZOKÁSOK	Mikulás	Karácsony Húsvét	
VILÁGNAPOK	Gyermekek világnapja Állatok napja Víz Világnapja		Föld napja Madarak, fák napja
NEMZETI ÜNNEPEINK		Március 15.	

5. Az óvoda kapcsolatai

Együttműködés az óvoda orvosával, védőnőjével

Az óvodába járó gyermekek szűrését a fenntartó önkormányzat és a Házi Gyermekorvosi Szolgálat közötti megállapodás alapján a gyermekorvos és a védőnő látja el.

Egészségügyi és mentális problémák esetén a pedagógusokkal közösen keresik a megoldási módokat konzultálva a szülőkkel.

Évente egyszer gyermekeink fogászati szűrésen vesznek részt.

A gyermekek veszélyeztetettségének fennállása esetén konzultációt szervezünk a védőnővel és az orvossal is.

Együttműködés formái: vizsgálatok, esetmegbeszélések, konzultációk.

Együttműködés a Pedagógiai Szakszolgálat szakembereivel

A gyermekek érdekében végzett közös szakmai munka során a pszichológusok óvodásainkat saját életterületükben (óvodában játéktevékenység során, tanulási folyamatban) megfigyelik, pl.

beilleszkedési, magatartási, tanulási zavarokkal küzdő, vagy egyéb pszichikai problémák jelentkezése esetén segítséget nyújtanak a nevelésben óvodapedagógusnak, szülőknek egyaránt.

Hetente egy alkalommal logopédus végez fejlesztő munkát az intézményben.

Szülői értekezleteken felkérjük a szakembereket előadások megtartására.

Mozgásfejlesztő pedagógus felméri a gyermekeket óvodapedagógusok segítségével és a gyermekeknek fejlesztő foglalkozásokat tart.

Együttműködés formái: Logopédiai ellátás, konzultáció, megbeszélések, szülői értekezleteken való részvétel, beszámolók, szülőkkel történő konzultáció.

Együttműködés a bölcsődével

A gyermekeket az óvodába lépés előtt ezek az intézmények is nevelik, ezért az átmenet zökkenőmentessé tétele érdekében olyan tartalmi kapcsolatot alakítottunk ki, mely során egymás nevelő munkáját megismerjük, segítjük.

Együttműködés formái: látogatások, tapasztalatcserék, szülői értekezleten való részvétel – óvodapedagógus a bölcsődében, folyamatos kapcsolattartás az intézmény vezetői között.

Együttműködés az óvodákkal

Oktatáspolitikai célok, előírások megvalósításához együttműködő felkészülés, az óvodavezetői munkaközösségben. Az óvodánk által szervezett továbbképzéseket városi szinten is meghirdetjük

Nyitottak vagyunk a többi óvoda kezdeményezéseire, az általuk felajánlott programokon óvodapedagógusaink képviselik az intézményt.

Az együttműködés formái: programokon való részvétel, konzultációk, továbbképzések, sportverseny, vetélkedő, megbeszélések, érdekképviselő a fenntartó felé.

Együttműködés az iskolákkal

Tartalmas kapcsolatot alakítunk ki, hogy a gyermekek zavartalan iskolakezdését közösen tudjuk támogatni. Részt veszünk az óvodáknak szervezett programokon.

A Művészeti Iskola tanáraival hangszerbemutatókat szervezünk, hangversenyeket látogatunk.

A együttműködés formái: látogatások, tapasztalatcserék, tájékoztatások a gyermekek egyéni fejlődési üteméről, értekezletek, munkaközösségi megbeszélések, továbbképzések, egymás rendezvényein, ünnepein való részvétel.

Együttműködés közművelődési intézményekkel

Hamvas Béla Városi Könyvtár, Barátság Kulturális Központ, Matrica Múzeum és Régészeti Park. Az intézmények kínálatából válogatva a nevelési feladatok sokoldalú, színes megoldást segítő kezdeményezéseken való részvétel.

Az együttműködés formái: látogatás, tájékoztatás, megbeszélések, rendezvényeken való részvétel.

Együttműködés a Fenntartóval

Vezetői képviselet. Rendeletok végrehajtása. Folyamatos kapcsolattartás és információ áramlás. Rendezvényeken való képviselet.

6. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítése

6.1. A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik.

A nevelés hatására a sajátos nevelési igényű kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés.

A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg.

A sajátos nevelési igény kifejezi

- a gyermek életkori sajátosságainak a fogyatékoság, az egyéb pszichés fejlődési zavar által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,
- a képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, eltérő ütemű fejleszthetőségét.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység olyan team munkában kialakított és szervezett nevelési folyamatban valósul meg, mely az egyes gyermekek vagy gyermekcsoport igényeitől függő eljárások (időkeret, eszközök, módszerek, terápiák) alkalmazását teszi szükségessé.

A sajátos nevelési igény a szokásosnál nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, kiegészítő fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A gyermekek habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének

A gyermekek habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakértői véleménye.

Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti;
- a gyermek iránti elvárás fogyatékosságának, egyéb pszichés fejlődési zavarának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg;
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékossága, személyiségjegyei befolyásolják.

Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek sajátos nevelési igényének megfelelő szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, konduktorpszichológus, orvos együttműködése szükséges.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

- A sajátos nevelési igény típusa, súlyossága.
- A sajátos nevelési igény kialakulásának, diagnosztizálásának és a speciális ellátás megkezdésének ideje.
- korai fejlesztésben és gondozásban részesült gyermek esetében a korai időszak fejlődésmenete.
- A gyermek
 - életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
 - képességei, kialakult készségei,
 - kognitív funkciói, meglévő ismeretei,
 - családi háttere.

A fejlesztés magába foglalja a sajátos nevelési igény típusának megfelelően a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek és az értelmi képességek fejlesztését. *A nevelési programot egyéni fejlesztési terv is kiegészíti.*

A szükséges gyógypedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű gyermek számára

- A sérülésspecifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása;

- az egyéni szükségletekhez igazodó környezet, speciális bútorok biztosítása;
- az egyéni szükségletekhez igazodóan speciális segédeszközök használata; a segédeszközök elfogadtatása, azok következetes használatára és megóvására nevelés;
- a kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével;
- annak felismerése, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes;
- rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához;
- az óvoda pedagógusai, pedagógiai munkát segítő alkalmazottai és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására, együttműködés a sajátos nevelési igényű gyermek családjával.

A többségi óvodákban megvalósuló – integrált – nevelés

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegítheti a többi gyermekkel részben vagy egészben együtt történő integrált nevelése.

Az integrált nevelésben résztvevő óvoda feladata:

- pedagógiai programjának kiegészítésekor és a speciális tevékenységek megvalósításakor figyelembe vegye a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeit,
- külön gondot fordít arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez,
- a befogadó óvoda vezetője támogatja a pedagógusok részvételét az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek sajátos nevelési igényének típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, konduktor segíti.

Közreműködik:

- a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésében,
- a fogadó óvoda sajátos teendői ellátásának tervezésében és folyamatos tanácsadásában,
- a szülők és az óvoda együttműködésének figyelemmel kísérése.

Az integráltan nevelt gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.

A gyermekek fejlesztésének sikerkritériuma

- a gyermekek beilleszkedése,
- az önmagához mért fejlődése.

Ezek megvalósulásához a következők járulnak hozzá:

- az együttnevelés megvalósításában érvényesül a habilitációs, rehabilitációs szemlélet
- a sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazása.
- a „sérülésspecifikussághoz” igazított módszerek, módszerkombinációk megválasztása,
- A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség)
- az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus.

Az együttneveléshez szükséges óvodapedagógusi kompetenciák:

- szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít,
- individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
- a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti a tevékenységekbe,
- szükség esetén eljárásait megváltoztatja,
- az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,
- egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
- együttműködik a különböző szakemberekkel,
- a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A gyermek fogyatékosságának, egyéb pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező szakirányú végzettségű gyógypedagógus az együttműködés során:

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését,
- figyelemmel kíséri a gyermek haladását,
- javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására,
- az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra,

- a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,
- segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd) eszközök kiválasztásában,
- tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,
- együttműködik az óvodapedagógusokkal,
- figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
- segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában,
- kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával,
- részt vesz a befogadó közösség felkészítésében,
- részt vesz az óvodai és tevékenységek adaptációjában.

6.1.1 A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek:

- a mozgásszervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció.
- A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe.

Kiemelt feladat:

- a mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszüntetése,
- a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása.

Biztosítani kell a gyermek állapotához igazodó megfelelő mozgás- és életteret szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét.

Óvodáskorú mozgáskorlátozott gyermek fejlesztése, nevelése speciális szempontok figyelembevételét kívánja, az óvodai nevelés valamennyi területén.

Mozgásfejlesztés:

Feladat:

- megfelelő tartási és mozgási funkciók segítése,
- a hely- és helyzetváltoztatás és a manipuláció javítása a nagy- és finommozgások célirányos fejlesztésével,
- az írás megalapozását célzó egyéb fejlesztések,

A mozgásfejlesztésben hangsúlyt kell kapnia a különböző önellátást, önkiszolgálást, helyváltoztatást segítő-támogató eszközök szükség szerinti használata kialakításának is.

Önellátás, önkiszolgálás fejlesztése:

Feladat:

A meglévő funkcióknak, a család igényeinek megfelelően és velük együttműködve szükséges az önellátási funkciók fejlesztése, az életkornak megfelelő mindennapos tevékenykedtetés.

Játéktevékenység:

Feladat:

- Szükség lehet a játékhoz használt tér átalakítására, a játéktevékenység egészének, esetleg egyes részeinek adaptálására.
- Az egyes tevékenységek során fontos a mozgáskorlátozott gyermek aktív szerepe, bekapcsolódása.

Nyelvi fejlesztés:

Feladat:

- a mozgáskorlátozott gyermek bevonása minden nyelvi és kommunikációs képesség fejlesztését célzó tevékenységbe,
- sajátos fejlesztési célok kitűzésére, esetleg a logopédussal való együttműködés.

Éneklés, zenei nevelés:

Feladat:

- Az óvodás életkor kiemelt tevékenysége az éneklés, így a mozgáskorlátozott gyermek fejlesztésébe is beépítendő.
- Pozitív hatása előnyösen befolyásolhatja a mozgásfejlődést is (pl. elősegíti a test ellazulását), társas cselekvést jelent, fejleszti a ritmus- és tempóérzékelést.

Rajzolás, kézügyesség fejlesztése:

Feladat:

- A kézfunkciót és a manipulatív tevékenységek segítségét célzó megfelelő testhelyzet megtalálása,
- a kóros izomfokozódások, együttmozgások leépítése,
- adaptált eszközök használata, esetleg az eszközök rögzítése,
- a finommotorika és grafomotoros képességek célirányos fejlesztése

Kiemelt feladat:

- a tapasztalatszerzés biztosítása, mozgásos tapasztalatszerzésre,
- a cselekvéses ismeretszerzés lehetőségének megteremtése,
- fejleszteni kell a kognitív funkciókat, különböző észlelési területeket, a figyelmet, emlékezetet, téri tájékozódást stb.

6.1.2. A látási fogyatékos (látássérült) gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

Látássérült az a gyermek is, akinek látótere – tekintése fixációs pontjától mindkét irányban legfeljebb 10°, azaz teljes szélességében legfeljebb 20°.

Feladat:

- minden látássérült gyermek esetében segíteni kell a részvételt a közös játékban,
- a közösséghez való alkalmazkodást,
- a viselkedési formák megtanulását és gyakorlását,
- a közösség előtti szereplést.

Kiemelt feladat:

- az önkiszolgálás megtanítása,
- a tárgyak és helyük megismertetése,
- a rendszeret, a higiéné (a szem és a kéz tisztán tartása).

Az adott szembetegségekre vonatkozóan mindvégig figyelembe kell venni a látássérült gyermek fizikai terhelhetőségének korlátait.

A gyengénlátó gyermekek óvodai nevelése

- Nevelésük speciális optikai eszközök segítségével a vizuális megismerés útján történik,
- Kiemelten fontos a testtartási hibák megelőzése, a helyes testtartás megtanítása, az ehhez szükséges környezet (pl. dönthető asztallap, egyéni megvilágítás) biztosítása.

A gyengénlátó gyermek fejlesztésének kiemelt területei:

- Látásnevelés: a látás használatának megtanítása a távoli és a közeli környezetben.
- A nagymozgás fejlesztése: mozgáskoordináció, mozgásbiztonság.
- Térbeli tájékozódás a látás felhasználásával.
- A finommozgás fejlesztése: a kézügyesség fejlesztése, az írás előkészítése.
- A látás-mozgáskoordináció fejlesztése: finommozgások és nagymozgások esetében

egyaránt.

- Az érzékelés egyéb területeinek fejlesztése
- A hallási figyelem és megkülönböztető képesség segíti a tájékozódást, tanulást.
- A tapintás által szerezhető információk kiegészítik a tárgyak tulajdonságairól szerzett ismereteket.

6.1.3. A hallási fogyatékos (hallássérült) gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

A hallássérült gyermekek óvodai nevelésének központi feladata – a korai pedagógiai és audiológiai gondozásra építve – a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése. A fejlesztés eredményességét döntően meghatározza, hogy a gyermek az óvodába lépés időszakában milyen beszédmegértési, beszédkészenléti állapotban van. Ez függ a hallásállapottól és a beszéd kialakulását egyénenként is nagymértékben és eltérő módon befolyásoló egyéb tényezőktől (például kognitív és pszichés állapot, szociokulturális környezet korai és optimális pedoaudiológiai ellátástól stb.).

Az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés az óvoda egész napi tevékenységében megjelenik. Minden, a szocializációt hatékonyan segítő munkajellegű tevékenységbe be kell vonni a hallássérült gyermekeket.

A fejlesztés feladatai:

A nagyothalló gyermekek óvodai fejlesztésében hangsúlyt kap a nyelvi kommunikáció megindítása, és/vagy fejlesztése a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése, a beszédértés, a szókincsfejlesztés, a szintaktikai elemek nyelvhasználatba építése, a beszédérthetőség folyamatos javítása, melynek eredményeként a nagyothalló gyermekek különböző mértékben közelítik meg a halló társak nyelvi teljesítményét.

A hallássérült kisgyermek eredményes fejlesztésének feltétele a gyermeket körülvevő környezet minden elemében a nyelvi kommunikáció helyzetekhez kötött alkalmazása, szükség esetén a beszédértést és a konkrét megnyilvánulást segítő egyéb eszközrendszerek használata, valamint a családi szociális háttér bekapcsolása a kommunikáció-fejlesztés rendszerébe.

A hallásukat műtéti úton helyreállított/létrehozott (pl. cochlea implantált) hallássérült gyermeknél – egyik vagy mindkét oldalon végzett hallásjavító műtét után – fizikai értelemben közel ép hallás mérhető.

Fejlesztésük stratégiája döntően a beszédhallásra alapozott módszerek alkalmazásával történik. Beszédertésük, hangzó beszéd produkciójuk fejlődése hasonlóságot mutat a hallók beszédfejlődésével.

Fejleszthetőségük, fejlődési ütemük döntően függ a műtét időpontjától, a család aktív együttműködésétől. A minél korábban végzett hallásjavító műtét előtti és utáni pedagógiai rehabilitációs és rehabilitációs fejlesztés, szülői támogatás, foglalkozás – valamint azzal párhuzamosan –, az audiológiai gondozás eredményezi a nyelvi fejlődés gyorsabb, magasabb szintű elsajátítását.

Fejlesztésük kívánatos színtere az ép hallásúak környezetében van (többségi óvoda, szükség esetén logopédiai csoport). Teljesítményüket döntően befolyásolja intellektusuk, esetleges – a pszichés fejlődés zavara miatti – beszéd-, nyelvtanulási akadályozottságuk valamint a családi háttér, a fogadó intézmény integrációs szintje a speciális pedagógiai megsegítés.

Az óvodai nevelésének központi feladata:

- A nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése.
- A fejlesztés eredményességét meghatározza, hogy a gyermek az óvodába lépés időszakában milyen beszédmegértési, beszédkészenléti állapotban van. Ez függ a hallásállapottól és a beszéd kialakulását egyénenként is nagymértékben és eltérő módon befolyásoló egyéb tényezőktől.
- Az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés az óvoda egész napi tevékenységében megjelenik.
- Minden, a szocializációt hatékonyan segítő munkajellegű tevékenységbe be kell vonni a hallássérült gyermekeket.

A fejlesztés feladatai:

A nagyothalló – gyermekek

- anyelvi kommunikáció megindítása, és/vagy fejlesztése
- a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése, a beszédertés, a szókincsfejlesztés, a szintaktikai elemek nyelvhasználatba építése,
- a beszédérthetőség folyamatos javítása, melynek eredményeként a nagyothalló gyermekek különböző mértékben közelítik meg a halló társak nyelvi teljesítményét.

A hallássérült kisgyermek eredményes fejlesztésének feltétele a gyermeket körülvevő környezet minden elemében a nyelvi kommunikáció helyzetekhez kötött alkalmazása, szükség esetén a beszédertést és a konkrét megnyilvánulást segítő egyéb eszközrendszerek használata.

Fejlesztésüket eredményesen egyéni vagy kiscsoportos formában lehet megvalósítani.

6.1.4. Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó és kívánatos a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés.

A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél.

Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről.

Külön óvodai csoport létesítése kizárólag az 5. életévét betöltött – óvodai nevelésre kötelezett – és a komplex – pedagógiai-gyógypedagógiai, pedagógiai, pszichológiai és orvosi – vizsgálat diagnózisa alapján egyértelműen az enyhe értelmi fogyatékos övezetbe sorolt gyermekek számára abban az esetben lehet szakmailag indokolt, ha a gyermek nevelése vélhetően csak a speciális nevelés keretében biztosított, intenzív gyógypedagógiai fejlesztés mellett valósítható meg megfelelően.

6.1.5. Beszédfogyatékos gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

Beszédfogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít. A gyermek életkorától eltérően az anyanyelv elsajátítási folyamata akadályozott a receptív vagy expresszív beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt.

A beszédfogyatékos gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája (expresszív diszfázia, receptív diszfázia, kevert típusú diszfázia, a folyamatos beszéd zavarai, logofóbia, centrális eredetű szerzett beszédzavarok, orrhangzós beszéd), illetve a beszédproblémákhoz társuló megismerési nehézségek és viselkedés zavarok miatt eltérően fejlődik.

A nyelvfejlődési és beszédzavarok az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében a beszédértés és észlelés nehézségében, kifejezőkészség nehézségében (szegényes szókincs, grammatikai fejletlenség), a beszédszerveződés nehézségében (mondatalkotási készség nehézsége, összefüggő beszéd kialakulatlansága), a beszédszervi működés gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, az írott nyelv elsajátításának nehézségeit előjelző kognitív képességzavarban (fonológiai tudatosság, taktilis, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai), a verbális tanulás lassú fejlődésében nyilvánulhatnak meg.

A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképességzavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség) és magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését.

A beszédfogyatékos gyermek fejlesztés :

- középpontban az anyanyelvi nevelést áll,
- aktív nyelvhasználatot segítő, speciális terápiákat alkalmazó fejlesztési környezetben valósulhat meg a gyermek komplex állapotfelmérése alapján,
- az egyéni képességeihez igazodó intenzív fejlesztőmunka az ismeretszerzést sokoldalú tapasztalatszerzést biztosító módon, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel valósuljon meg.

Az óvodai nevelés, fejlesztés kiemelt feladata:

- az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása,
- az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, a vizuomotoros koordinációs készség javítása,
- az érzelmi élet fejlesztése egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában.

A speciális nevelés keretében biztosított fejlesztés segíti az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szint elérését.

A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatni kell, a gyermek fejlesztése a szülőkkel való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján valósulhat meg.

Azoknál a beszéd fogyatékos gyermekeknél, akiknél több beszédprobléma együttesen fordul elő, vagy a beszéd fogyatékosághoz a testi érzékszervi- és pszichés fejlődés zavara társul, az eredményes fejlesztés a logopédia és a társuló fogyatékoság módszereinek kombinációjával valósulhat meg.

6.1.6. Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

Az autizmus spektrum zavarok meghatározó jellegzetessége:

- a társas viselkedést, a kölcsönösséget igénylő kommunikációt és a rugalmas viselkedésszervezést megalapozó kognitív készségek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg.
- az állapot hátterében az idegrendszer fejlődési zavara áll.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekekre jellemző:

- a kölcsönösséget igénylő társas helyzetek megértésének és azokban való részvételének zavara,
- a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmatlan, sztereotip viselkedés,
- a viselkedésszervezés és kivitelezés zavara és az egyenetlen képességprofil,

- a beszédfejlődés gyakran megkésik, súlyos esetekben nem alakul ki beszélt nyelv,
- hiányozhat a kommunikáció és a beszéd hasznának, hatalmának megértése, hiányozhat annak megértése, hogy mások érzéseit, gondolatait, tetteit kommunikáció útján befolyásolni lehet.

A korai speciális terápia hiányában a kommunikációs eszköztár fejlesztése lesz az óvodai fejlesztés fő célja, kiegészítve a viselkedésproblémák, viselkedés- és gondolkodási készségek terápiájával, szükség esetén a korai elemi készségek kialakításával (szobatisztaság, rágás-evés, önkiszolgálás) fejlesztésének elemeivel.

A jó értelmi képességekkel rendelkező, jól beszélő autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek számára is a kommunikációs, szociális és kognitív habilitációs terápia az óvodai nevelés elsődleges feladata.

Az óvodai nevelés, a szülőkkel való együttműködés eredményeképpen az egész ébren töltött idő használandóak a fejlesztésre.

A fejlődési szint és szociális alkalmazkodás követése egyéni felméréssel történik, speciális eszközök és módszerek használatával, egyéni fejlesztési helyzetben megalapozva.

A gyermekek szükségleteinek megfelelő fejlesztéséhez az óvodai környezet megfelelő kialakítása, és a speciális módszerekben képzett szakember vagy fejlesztő asszisztens jelenléte szükséges.

6.1.7. A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermeket az ismeretelsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi.

Jellemző rájuk:

- az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat,
- aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak.
- fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.
- a kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti.

Az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladat:

- a szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával,
- a fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történjen.
- meg kell előzni a teljesítménykudarckokra épülő másodlagos zavarok, az inadaptív viselkedés kialakulását,
- meg kell alapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készséget.

Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni kell és a fejlesztés további menetét erre alapozva kell meghatározni.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció a pszichés fejlődési zavar jellegét megállapító, komplex szakértői véleményben foglaltak alapján történik.

6.1. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek

A Pedagógiai Szakszolgálat pszichológusának, illetve az óvodapszichológus segítségével próbálunk eredményt elérni a magatartási problémákkal küzdő gyermekek esetében.

A tanulási nehézséggel küzdő gyermekek fejlesztése a Pedagógiai Szakszolgálat fejlesztő pedagógusa az óvodapedagógusok közös munkája által történik. Az egyéni fejlesztést a napirendbe beépítve az óvodapedagógusok végzik. Cél, hogy a gyermekek képességei, készségei megfelelően fejlődjenek. A Pedagógiai Szakszolgálat egyéb szakembereinek segítségét is igénybe vesszük, mint a logopédus, pszichopedagógus.

Iskolaérettségi és szakértői vizsgálatot kérünk, melynek eredményei a fejlesztendő területeket határozzák meg. A fejlesztés akkor sikeres, ha a segítő szakemberek, az óvodapedagógusok és a szülők kölcsönösen együttműködnek.

6.2. A kiemelten tehetséges gyermek

- A tehetséggondozás a legtermészetesebb része a nevelésnek, mert a tehetséggondozás alapja, hogy minden gyermek megkapja az egyéni fejlődésének megfelelő környezetet.
- A tehetséggondozás kiterjed a teljes óvodás korra és minden gyermekre. A hatékony tehetséggondozás alapvető velejárója a differenciálás. Az óvodai tevékenységek során minden gyermeket támogatunk tehetségterületének, adottságterületének fejlődésében.
- Pedagógiai munkánkba beépítjük a Polgár Judit által kidolgozott Sakkjátszótér Komplex Képességfejlesztő Programot szülői támogatással, mely során a gyermekek megismerkednek a sakk szimbólumrendszerével. A programot a heti rendbe beillesztve heti egy alkalommal szervezzük, a megadott tematika szerint.

- Minden évben felmérjük, hogy humán erőforrásaink hány nagycsoportos gyermek bekapcsolását teszik lehetővé a programba.
- A mozgásos fejlesztési lehetőségek széles tárháza biztosított, hely, idő és eszköz tekintetében is.
- Óvodánkban lehetőséget biztosítunk az érdeklődő nagycsoportos gyermekeinknek, hogy ovi foci és ovi- kosár foglalkozásokon vehessenek részt, heti egy alkalommal.
- A csoportokban megtalálhatók az alkotásra készítő vizuális eszközök, az újrahasznosítható anyagok, melyeket együtt gyűjtünk a szülőkkel. A gyermekek kreatív alkotó tevékenységét támogatjuk a gyermekek egyéni igényeihez igazodva.
- Lehetőséget adunk a mesék feldolgozására, dramatikus játékkal, bábozással. Az anyanyelvi játékok segítik a szép magyar beszéd elsajátítását.
- A zenei nevelés területén ritmus - és dallamjátszó eszközeink megismertetésével és rendszeres használatával erősítjük gyermekeink zenei adottságait.
- A matematikai játékok segítik a gondolkodás fejlődését.
- A környezet tevékeny megismerése és megtapasztaltatása fejleszti a gyermekek logikai képességét és lehetővé teszi, hogy jobban megismerjék saját környezetük értékeit, problémáit.
- A társas, szociális kapcsolatok fejlesztésére összeállított játéktárunk fejleszti gyermekeink önfejlesztő, önerősítő, önmegismerő képességét. Óvodás korban a gyermekeknek általában ezek a gyenge pontjai, de ebben a korban ezek fejleszthetők a legjobban.
- Vannak, olyan gyermekeink, akiknek bizonyos adottsága az átlagosnál lényegesen jobb, nagyon motiválhatók bizonyos területen, és ebből adódóan kitartóan, hosszú ideig képesek azzal a területtel foglalkozni.

Ezek a gyermekek a tehetségígéretetek.

Az átlagon felüli adottsággal rendelkező gyermekeknek lényegesen kreatívabb tevékenységekre van szükségük, hogy fejlődni tudjanak.

A tehetségígéretes gyermekek számára tehetségműhelyeket szervezünk.

Célunk:

- A tehetségígéretesek azonosítása, beválogatása
- Gazdagító program keretében hozzásegíteni a gyermekeket a továbbfejlődéshez
- Az átlagon felüli képességek, motiváció, kreativitás fejlesztése, gyengeségek erősítése

Feladataink:

- A gyermekek megfigyelése az óvodába lépés pillanatától. A megfigyelések rögzítése a fejlődési naplóban. Az átlagon felüli tulajdonságok kiemelése.

- Az iskolás kort megelőző évben a megfigyelések eredményeinek összegyűjtése az összesítő adatlapon, majd átadása a műhelyvezetőknek.
- A gyermekek beválogatása a Ryans féle skála alapján.
-

Tehetség területek

A tehetségígéreték gondozásának tehetségterületei óvodánkban:

- „Varázskézek” kreatív műhely
- A térbeli- vizuális tehetségterületen, ahol a képzalkotáson át a plasztikai munkákon, térkomponáláson és a barkácsoláson keresztül sokféle manuális tevékenység megjelenik, amely tovább gazdagítja a résztvevő gyermekek alkotó tevékenységét.
- „Iglíce” néptánc műhely
- A testi- kinezetikus területen a népi mozgásos gyermekjátékokkal, dalos játékokkal és a gyermektánc lehetőségeivel ismerkednek a gyermekek. A műhely célja a szép, harmonikus ritmikus mozgás alakítása, a népzenevel történő ismerkedés.
- „Pattogó-kapkodó” mozgás műhely
- A testi- kinezetikus területen a mozgásos tevékenységen belül a labdával való játék kiemelésével, a felszabadult, örömmel végzett mozgásformák gyakorlására ad módot, mely segíti a gyermekek adottságainak magasabb szintre emelését.. Lehetőséget kapnak a gyermekek az általuk kitalált, mozgásformák kipróbálására, ezzel is fejlesztve kreativitásukat.
- „Fütkészek!”- Környezet ismereti műhely
- A műhelymunka célja hogy a szűkebb és a tágabb környezetet felfedeztessük a környezettel, miközben a környezet megismerése iránti vágy kialakuljon. Csodálkozzanak rá a természet szépségeire, az élőlények tulajdonságaira. Éljen a gyermekekben a személyes kipróbálási vágy, és a tetterekészség.

A tehetségműhelyek komplex tehetséggondozó program szerint működnek, melyet a műhelyvezetők készítenek el. A műhelymunka dokumentációját műhelynaplókban vezetik. A műhelyekben segítő óvodapedagógusok segítik a műhelyvezetők munkáját. A műhelyek kialakítása, berendezése és az eszközök biztosítása a műhelyvezető és a segítő feladata.

A Nevelőtestület számára nyitottak a tevékenységek.

A Szakszolgálat szakembereit is bevonjuk a tehetséggondozó munkába.

Minden esetben felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy tehetségígéretes gyermekeiket milyen óvodán kívüli tehetséggondozó intézményekbe célszerű beíratni.

6.3. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekkel kapcsolatos helyi szabályozás

Hátrányos helyzetű az a gyermek, a gyermekvédelmi törvény meghatározása alapján, aki - rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult és az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű

- az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki a hátrányos helyzet megállapítása feltételeiből legalább kettő fennáll,
- a nevelésbe vett gyermek,
- az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg kérelemre megállapítja a gyermek, hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolai sikerességének záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatásuk.

Feladatunk:

- észrevenni és kiemelt figyelmet fordítani azokra a gyerekekre, akiknek fejlődését negatív környezeti hatások, társadalmi, kulturális hátrányok gátolják,
- a gyermekek rendszeres óvodába járása figyelemmel kísérése és betartatása,
- a gyermek fejlesztésével kapcsolatos pedagógiai feladatokat,
- a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek,
- befogadó környezet biztosítása,
- a hátrányok csökkentése egyénre szabott differenciált fejlesztéssel,
- a családdal, gyermekvédelemmel, a Szakértői Bizottság szakembereivel, a gyermekvédelmi feladatot ellátó pedagógussal együttműködve folyamatosan segíteni személyiségük fejlődését,

Az óvodai mindennapokban nagy figyelemmel fordulunk a hátrányos helyzetű családokból érkezett, hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felé, törekedve a gyermekek esélyegyenlőségének biztosítására.

Nagyon fontos a gyermekek rendszeres óvodába járása, ezért ezt minden óvónő figyelemmel kíséri és, ha szükséges, folyamatosan tartja a kapcsolatot a családdal, különös tekintettel a tanköteles korú gyermekekre.

6.4. A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek ellátása

Az a gyermek számít, tartós gyógykezelés alattinak, akinek egészségügyi ellátása az általános járóbeteg szakellátásban vagy az általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos véleménye alapján az adott nevelési évben, tanévben a harminchat nevelési napot, tanítási napot várhatóan meghaladja, és emiatt nem tud részt a kötelező óvodai nevelésben.

Ha a tartós gyógykezelés alatt álló óvodaköteles gyermeket az Járási Hivatal az óvodai foglalkozáson való részvétel alól felmentette, az óvoda a szülő részére tanácsadást, konzultációt biztosít, továbbá terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén továbbirányít a pedagógiai szakszolgálathoz vagy más szakellátást biztosító intézményhez.

7. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

„A játék tanít, életre nevel

A játék alkotni, a világot szebbé tenni, megváltoztatni serkent.

Tanítani kell tehát, mert nem öröklődik.”

Dr. Andrásfalvy Bertalan

7.1. Játék

Az óvodás gyermek legalapvetőbb tevékenysége a játék, amely egyben óvodai nevelésünk leghatékonyabb eszköze. A játék a gyermek számára szabadon választott önkéntes, örömet nyújtó, önmagáért való tevékenység. A játék során fejlődik a gyermek megismerő tevékenysége, társas kapcsolatai, gazdagodnak szocializációs érzelmek. A gyermek a játékban számtalan információt ad önmagáról, belső világáról, kellemes és kellemetlen élményeiről.

- A játékvilágban bontakoznak ki a gyermeknek azon képességei, amelyekkel később a való világban eligazodik.
- A játék a legfőbb személyiségfejlesztő eszköz az óvodás gyermek életében, mert benne minden tanulási tartalom: ismeret, jártasság, készség megjelenik, s így válik a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé. Eredményeképpen alapozódnak a képességek és alakul a magatartás.
- Fontos feladatunk, hogy e tevékenység számára az óvodában nyugodt, kiegyensúlyozott, derűs légkörben tevékenykedtetésre motiváló közös élményeket, megfelelő időt, helyet és eszközöket biztosítsunk. A gyermek számára az válik élménnyé, ami a személyiségük belső életének eseményévé válik. A gyermek napjának nagy részét az általuk kezdeményezett szabad játékok töltik ki. Törekszünk a szabad játékok túlsúlyának érvényesítésére, amelyek gazdagítják a gyermekek személyiségét. Ezek a játékok azonban nem mindig olyan sokoldalúak, hogy önmagukban elegendő lehetőséget biztosítsanak egyes képességek fejlődésére. Az óvónő megteremti annak feltételeit, hogy minden gyerek saját igényeinek megfelelően játszhaszon gyakorló-, szimbolikus- szerep-, konstruáló-, építő-, szabályjátékot. Tudatos jelenlétével segíti az élményszerű, elmélyült, gyermeki játék kibontakozását, ezt szükség és igény szerinti együttjátszással, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el. Óvodánk minden csoportszobájában állandó és variálható elkülönített helyeket, „kuckókat” biztosítunk az elmélyült, tartós tevékenységekhez, a csoport összetételét, életkorát, fejlettségét figyelembe véve.
- A gyermekek játékában keverednek a különböző játékfajták.
- A kisgyermek első valódi játszótársa a családban és az óvodában is a felnőtt. A gyermekek a tevékenységek elsajátításának kezdeti szakaszában bizonyos mozzanatokot újra és újra ismételnak, gyakorolnak. Ez lehet hang és beszéd játékos utánzása, gyakorlása, mozgásos tevékenység (ugrálás, futás, eszközzel ismerkedés, stb.) ismételtetése és manipulációs gyakorló játék, amikor a kisgyermek különösebb tartalmi motiváció nélkül ismét egy mozdulatot (pl.: tologat, ringat). Ezzel a játékformával

ügyesednek, többnyire megjelenik bennük valamiféle érzelm vagy szerep csírája, figyelemmel kell kísérnünk, indokolt esetben továbbfejlesztenünk külső motivációval. Így már a kisebbeknél is megjelenik a szerepjáték.

- A szerepjátékban a gyermek tapasztalatait, ismereteit, elképzeléseit, érzelmeit, az őt körülvevő környezetben ért pozitív és negatív élményeit reprodukálja.
- Tükrözi a gyermek egész addigi életét, személyiségét, ezért fontos tiszteletben tartanunk, hisz egy igen intim tevékenységi forma.
- Egyidejűleg szerepeket tanulnak, szituációkat játszanak el. Ezáltal fejlődik metakommunikációjuk, beszédképességük, ügyesednek, gyakorolják a mindennapi élet teendőit, hasznos szokásokat, az együttélés szabályait, alkalmazzák ismereteiket, egymástól is folyamatosan tanulnak.
- A szerepjátékhoz szükséges eszközöket, kellékeket a gyermekek számára könnyen elérhető helyen tároljuk. Ezek bővítésébe folyamatosan bekapcsolódnak a szülők is.
- A rendszeres, többször ismétlődő meseélmény igazi táptalaja a dramatikus játéknak és a bábozásnak. A mesék megelevenítésében résztvevő az óvodapedagógus, aki modellt ad egy- egy szereplő megformálásához. A kellékek biztosítása az óvodapedagógus feladata.
- A bábozással az óvodapedagógusok előadása kapcsán ismerkednek meg a gyermekek. Csoportjainkban a gyermekek életkorának megfelelően ujj, fakanál, kézbábok, a gyermekek által készített bábok, asztali és álló paravánok motiválják a gyermekeket a bábok használatára.
- A konstrukciós játék fejleszti a gyermekek kreativitását, fantáziáját, kombinációs képességét, amennyiben több gyermek játszik együtt, alkalmazkodó képességüket is. Mindez indokolja, hogy minél több konstruáló játékra alkalmas játékeszközről, illetve anyagról gondoskodjunk. Konstruáló játékot lehet folytatni építőelemekkel, legóval, stb., de még izgalmasabb lehetőségeket nyújtanak a fantáziának és kreativitásnak: falapok, dobozok, színes papír, faág, stb.
- A játékhoz kapcsolva jelenik meg a barkácsolás. A létrehozott alkotások lehetőséget teremtenek a barkácsolás pozitív előnyeinek gyakorlására, ahol elsajátítják a különböző szerszámok használatának, technikák sorrendjének munkafogásait. Megismerik az újrahasznosítás különböző lehetőségeit. Alakul társas kapcsolatuk, tanulják a társas együttlét, a viselkedés szabályait.
- A szabályjáték az a játékfajta, amely a szabályok betartásával fejleszti a feladattudatot, megerősíti a gyermekek egymás közötti kapcsolatát. Lehetővé kell tenni a gyermekek ilyen irányú spontán kezdeményezéseit. Ez lehet nyelvi játék, logikai játék, mozgásos,

dalos-, versenyjáték, hagyományos gyermekjáték-, mint bújócska-, fogócska-, tűz-víz-, vagy társasjáték. Az óvónő feladata ennél a játékfajtánál is a megfelelő hely és játékszer biztosítása, valamint a játék folyamán a gyermekek megfigyelése, segítségnyújtás, akkor és annyit, amennyi szükséges. Segíteni kell abban, hogy a gyermekek megtanulják a szabályokat betartani, nyerni és veszíteni tudni egyaránt, konfliktusaikat előbb-utóbb önállóan megoldani.

- Az óvodapedagógusok a csoportokban a nyugodt légkör fenntartásához szükséges szabályokat alakítják ki, mert ez segíti az alkotó cselekvést, a sokféle manipulációt és az elképzelések valóra váltását.
- Fontos, hogy olyan játékeszközök álljanak a gyermekek rendelkezésére, amelyek motiváló hatásúak, gazdagítja elképzeléseiket, segítik az elmélyült játék kialakulását, a játék fejlesztő hatását kiváltják. Óvodásaink számára az óvoda udvarán olyan játékeszközök találhatók, amelyek biztosítják a motoros képességek, a mozgáskultúra fejlődését. A gyermeki játék hatékonysága, eredményessége érdekében folyamatosan bővítjük a csoportszobai és udvari játékok eszköztárát.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek képesek állhatatosan, több napon keresztül egyazon játéktémában együttesen részt venni
- A játékokban dominánsan jelentkezik a szimbolikus- szerepjáték. Ehhez a gyermekek önállóan kialakítják a teret, és eszközöket biztosítanak
- Bonyolult építményeket képesek létrehozni
- Élvezik a szabályjátékokat, és képesek a normák betartására
- Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által preferált viselkedési szabályok
- Interakciójuk gazdag, kulturált és érthető

7.2. A verselés, mesélés

A játék és a mese olyan varázseszköz, amellyel a legtöbb lelki és szellemi táplálékot nyújthatjuk gyermekeinknek, s amellyel a legbiztosabban vértézhetjük fel őket a felnőtt korra. Az óvodáskor nyelve a játék és a mese, mely az óvodában a gyermekek és a velük foglalkozó felnőttek közös alkotása, hiszen a mese a felnőtt legszebb ajándéka. E személyes kapcsolatban, mely gyermek és mesélő közt létrejön a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát. A mesehallgatás intim állapotában belső képvilágot jelenít meg, s ez szükséges ahhoz, hogy később jól beszélő író, olvasó ember legyen.

- A gyermek érzelmi állapotára építve fontos a mese, a vers iránti érdeklődés felkeltése, befogadására, megszerettetésére, elsajátítására való képesség megalapozása.

- A természetes szorongás, félelem valódi ellenszere az érzelmi biztonság, amit a gyerek számára megfogható, és feldolgozható módon mesével és játékkal tudunk közvetíteni. Az óvodás gyermek számára a mesélés, verselés, mondókázás mentális higiénéjének elmaradhatatlan eleme. A mese a játékkal csaknem egyenértékű.
- A mesében ugyanúgy az ő vágyai, kívánságai válnak valóra, mint a játékban, és a mese is „tanítja”, magyarázza, érthetőbbé, elfogadhatóbbá teszi számára a világot, feloldja szorongásait, segít feldolgozni rossz élményeit. Az ismétlés én erősítő hatása.
- A gyerek az ismert mesében otthonos világban mozog, élvezi, hogy ura a helyzetnek, tudja mikor mi fog következni, és teljes önfeledtséggel tud megmerítkezni a mese képeiben. Minél nagyobb beleéléssel mondjuk a mesét, annál erősebb belső képet tud a gyermek hozzáképzelni. Az együttlét érzését tovább fokozza, ha a magunk fantáziájából tápláljuk a mesét. A mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője.
- A felhasznált irodalom igényes összeállítása az óvodapedagógusok feladata, mely igazodik a gyermekek életkorához.
- A pedagógusok palettát terveznek. Helyet kapnak a magyar klasszikusok és a mai magyar írók meséi is. A magyar meséken kívül megismerkedünk más népek gyermekirodalmával is. A kiválasztott versek, mesék erősítik a környezet megszerettetését, a néphagyományőrzést és tükrözik az évszakok szépségét. A gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeinek és meséinek egyaránt helye van.
- A verseink anyagát népi mondókákból, rigmusokból, klasszikus és kortárs költőink klasszikus, vidám, humoros, zenei hatású játékos verseiből állítjuk össze. A versek segítségével különleges hangulatot, atmoszférát teremthetünk. Az igazi gyerekvers elsődleges rácsodálkozás valamilyen látványra, élményre, hangra nemcsak tartalmilag: zeneileg, képileg, ösztönileg minden ízében az. Az igazi gyerekvers nem úgy nevel, hogy okít, magyaráz, hanem úgy, hogy az élményt nagy erővel láttatja meg, átadja a gyerekeknek.
- Az óvodába kerülő kisgyermek kicsi ölbe vevős, ringatós, mozgató versikéitől nagycsoportra eljutunk a több versszakos versekig. A ritmus és a rím mellett egyre nagyobb szerepet kap a szöveg és a tartalom.
- Az óvodáskor kezdetén a gyermekek az egyszerű mondókameséket, gyakori ismétlődésekből álló láncmeséket, egyszerű állatmeséket, a róluk vagy szüleikről szóló meséket kedvelik. Innen jutnak el nagycsoport végére a bonyolultabb állatmeséken, a velük egykorú gyerekekről szóló történeteken, egyszerű tündérmeséken át az igazi

nagycsoportos meséig. A tágabb környezetről, később akár az iskoláról szóló történetekig. Kedvelik a folytatásokban olvasható hosszabb meseregényeket is, melyeket a délutáni pihenő alatt hallgathatnak.

- Óvodánkban minden nap, a megfelelő idő és hely figyelembevételével, a gyermekeket a - kiscsoport kivételével- közvetve kötelező formában vonjuk be a mese hallgatásába, zenei szignállal, mesepárnával, stb. Amikor minden gyermek megérkezik, akkor kezdődik el a mese. Egy héten keresztül ugyan azt a mesét hallják, hogy a rákövetkező héten eljátszhassák, megjeleníthessék a különböző mesealakokat.
- Megteremtjük az önkifejezés feltételeit, ahol a gyerekek felszabadultan eljátszhatják a meséket, élettörténeteket kiegészítő eszközökkel, (kendő, sapka, szoknya, korona, stb.) bábbal (különböző technikájú) ezzel segítve a saját vers- és mesealkotás kialakulását, amely mozgással és ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. A bábozás lehetőséget teremt, a belső feszültségek, negatív élmények feloldásához is. Nagyban segíti a gyermeket gátlásainak oldásában a dramatikus játék, a drámajáték, ahol mozgásával, metakommunikációs és verbális kifejezőképességével megjeleníthet és átélhet szituációkat. A mese feldolgozása során a gyermek előtt feltárulnak a külvilág és az emberi belső világ érzelmi viszonylatai, a lehetséges és megfelelő viselkedésformák.
- A gyerekek folyamatosan megismerik a színházi életet. Lehetőségeinkhez mérten az év folyamán egy- két alkalommal hívunk óvodánkba bábszínházat. A gyermekek életkorának függvényében kihasználjuk a városi lehetőségeket.
- A könyvek megszerettetése érdekében állandó könyves részt alakítunk ki, ahol a gyermekek nézegethetik a könyveket, kedvenc könyveiket otthonról is elhozhatják, hogy megmutassák egymásnak.
- Óvodánk könyvtára is a gyermekek rendelkezésére áll külön „Zöld könyvtári” résszel. Az óvodai könyvkölcsönzés előkészíti a Városi Könyvtárlátogatásokat nagycsoportos gyermekeinknek és az olvasóvá nevelést.
- Kiscsoportos gyermekeink egy nevelési év alatt megismernek 10-12 mondókát, rövid verset; 10-14 új mesét s ezeket minél többször ismételtetik.
- A 4-5 évesek 4-5 mondókát, 5-6 rövid verset és 10-14 mesét ismernek meg.
- A nagycsoportos gyermekek 10-12 új verssel és 15-18 új mesével ismerkednek.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermek folyamatosan, érthetően beszél, kommunikál, képes gondolatai, érzelmei kifejezésére.

- Képes megjegyezni hosszabb, több versszakos verseket, szívesen mondogatja, ismételteti azokat, tudnak 10-14 gyermekmondókát, 6-8 verset és 15-20 mesét
- Kedvenc meséit elmeséli, a hallott mesék tartalmát elmondja, eljátssza, elbábozza.
- Ismeri a mese jellegzetes szófordulatait, kezdő és befejező motívumait, a szereplők tulajdonságain keresztül az elvont erkölcsi normákat.
- Megismeri az igényesen kiválasztott klasszikus és kortárs irodalmi anyagot.
- A mesék, versek a gyermek mindennapi életének részévé válnak, várják, igénylik a mesehallgatást

7.3. *Ének, zene, énekes játék, gyermektánc*

Az óvodai zenei nevelés a gyermekeket élményhez juttatja, felkelti zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Megszeretteti a gyermekekkel az éneklést, az énekes játékokat, a gyermektáncot és szoktatja őket a szép, tiszta éneklésre. Fejleszti a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, játékos zenei alkotókedvét, mozgáskultúráját.

- A zenei élmény serkenti a gyermekek kép és irodalmi alkotások iránti esztétikai kíváncsiságát, zenei alkotókedvét, megalapozva a zenei anyanyelv kialakulását.
- Az óvodai ének, zenei nevelésnek jelentős hagyományai vannak. Az ölbeli játékok, népdalok, mondókák, gyermekdalok és énekes játékok világa ma is élő és felhasználható. Szinte valamennyi ünnepünkhöz kapcsolódik olyan dalanyag, melyet megismertethetünk a gyermekekkel. Az ének-zenei tevékenység a gyermekek és az óvodapedagógus kezdeményezésére az egész napot áthatja. Az óvodapedagógusok a nap folyamán spontán alkalmakat megragadva is élnak az ének adta lehetőségekkel, a közös éneklés fejleszti az összetartozás érzését.
- A mozgás, a ritmus, a zene egymástól elválaszthatatlan egységében jelent örömet, zenei élményt az óvodáskorú gyermekek számára. A gyermekek a meséhez, vershez hasonlóan élik meg a zenét, mint hangulatok, érzelmek, jó közérzet fontos kifejezőjét, ezért fontos feladatunk a megfelelő légkör biztosítása.
- A zenei hallás, ritmus, mozgás, térforma fejlesztés, a beszédhanggal való játékok, a környezet hangjainak megismerése és felismerése, a játékos képességfejlesztés, a mondóka, gyermekjátékok, táncok, dalok, az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások segítik a zenei kreativitás alakulását.
- A gyermeki kreativitás kibontakozhat a sokféle ütő és ritmushangszer használatával és elkészítésével. A csoportokban mindenütt megtalálhatóak a tojás sékerek, koppantók,

dobok, ritmusbotok, stb. A felszabadult légkör, a komplexitás lehetőséget teremt a gyakorlásra, élményszerzésre, kapcsolatok teremtésére, valamint a gyermekek kifejezőkészségének bővülésére.

- A tánc és a zene nem csak az ének foglalkozások elemeként jelenik meg.
- Gyermekeink kiscsoporttól kezdve rendszeresen hallanak népzene, próbálnak apró lépéseket, rugózásokat, egyenletes járásokat, ami lassan természetessé válik számukra. A vegyes csoportok esetében a kicsik számára a követendő minta adott.
- A népi játékok a néptánc tudatos beépítésével, a szülők pozitív hozzáállásának elérésével gyermekeink jó élményekhez jutva ismerik meg népi hagyományainkat, ezáltal azok továbbélését segítik. Aktív, alkotó módon vesznek részt olyan tevékenységekben melyek testi és szellemi gyarapodásukat egyaránt szolgálják. A gyökerek megismerése magabiztosságot, határozottságot ad.
- Természetesen fejlődik, alakul még „adalékként” a résztvevők ritmusérzéke, szabálytudata, memóriája, helyes tartása, szókinccse, kommunikációs, éneklési, koncentrációs készsége és képesek lesznek a kivárára.
- Megemlékezéseink, ünnepeink is elképzelhetetlenek ritmus, muzsika nélkül. Vendégül látjuk a helyi táncsoprot képviselőit, hangszeres bemutatót szervezünk a Művészeti iskola növendékeinek közreműködésével.
- A farsangi táncsoprot hagyomány szülőknek és gyermekeknek egyaránt.
- A magyar népdalok, mondókák, gyermekdalok alkotta zenei anyagon kívül fontos a zenehallgatás is. A zenehallgatási lehetőségek- az emberi hang, hangszeres játék, valamint az igényesen kiválasztott hangfelvételek fejlesztik a gyermekek művészi fogékonyságát. A zenehallgatási anyagban a komolyzene is beépül. Válogathatunk bármilyen korból, bármelyik néptől. A zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe vesszük a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is. A zenehallgatás a nap bármely szakába beilleszthető. Egyetlen szempont, a zene szépsége, művészeti értéke.
- Zenei nevelésünk során Kodály Zoltán és Forrai Katalin által teremtett hagyományokra építünk.
- A zenei nevelés formája kötetlen és kötött jellegű. Az óvodapedagógusok az ének- zenei képességfejlesztő játékokat mikro csoportos formában szervezik meg. Ez segíti az eredményesebb fejlesztést, hiszen figyelembe tudjuk venni a gyermekek egyéni képességeit. Az énekes játékokat kötött jelleggel szervezzük.
- A 3-4 éves gyermekek megismernek 6-8 mondókát, ölbeli játékot és 10-15 énekes játékot.

- A 4-5 éves gyermekek 4-5 új mondókát, 12-15 új gyermekdal ismernek meg, rendszeresen felidézve az előző évben tanultakat.
- Az 5-6-7 éves gyermekek 4-7 új mondókát, 15-18 új énekes játékot és 3-4 alkalomhoz illő műdal is megismernek.
- A pedagógusok lehetőséget biztosítanak arra, hogy az ügyesebb 5-6-7 éves gyermekek hangszereken is játszassanak egyszerű gyermekdalokat, illetve kitalált motívumokat is megszólaltathassanak.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat.
- A gyermekek gátlások nélkül egyedül is tudnak énekelni.
- Tudnak élvezettel figyelni a zenehallgatásra, megismernek komolyzenei műveket.
- Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- Ismerik a változatos térformákat.
- Ismerik a gyermektánc életkoruknak megfelelő lépéseit és az ehhez tartozó igényes zenei anyagokat

7.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Az óvodai élet minden mozzanatában törekszünk kialakítani a gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezését. A gyermekek tér- forma- szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása fontos feladatunk.

- A vizuális nevelés önmagában is összetett, sokszínű nevelési terület. Magában foglalja a rajzolást, festést, mintázást, az építést, képalakítást, a kézimunka különböző fajtáit és a műalkotásokkal, népművészeti alkotásokkal, szokásokkal, szimbólumokkal, művészeti elemekkel való ismerkedést.
- Ezek a tevékenységek a gyermekek kedvencei közé tartoznak, szabadidős tevékenységük nagy részét teszik ki. Fontos az, hogy biztosítsuk a zavartalan és sokrétű tevékenykedés külső feltételeit. Kialakítunk egy állandó helyet, ahol mindig rendelkezésükre áll mindenféle anyag és eszköz, amivel a gyerekek megismerkedhetnek, fantáziájuknak megfelelően dolgozhatnak és alkothatnak. Gyermekeink saját dobozaikban tárolhatják rajzaikat, kincseiket.
- Az óvodapedagógusnak tudatos, tervszerű odafigyelést jelent:

- A gyermekek látáskultúrájának fejlesztése a megfigyelési, tapasztalatszerzési lehetőségek és élmények biztosításával
- A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése (megfelelő légkör, hely, idő, megfelelő minőségű és mennyiségű eszköz és anyag)
- A tevékenységekhez szükséges anyagok és eszközök tulajdonságainak megismertetése, és a velük való bánásmód elsajátíttatása.
- A gyermekek képi + plasztikai kifejező nyelvének fejlesztése egyéni érettségi szintjükhöz igazodó differenciált fejlesztéssel.
- Vizuális képességek fejlesztése: képi gondolkodás, megjelenítő és konstruáló képesség.
- A kreatív magatartás érvényre juttatása, a kreativitás feltételeinek megteremtésével
- Az esztétikus környezet biztosításával a gyermekek esztétikum iránti vonzódásának, jó ízlésének megalapozása
- A tevékenységek megszervezéséhez kitűnő pedagógiai alapot adnak az évszakok változásai, a természet szépségei, a gyermek által megérthető világ tárgyai és eredményei. Jól hasznosíthatók a vizuális tevékenységek számára az ünnepek is, melyek érzelmileg közel állnak a gyermekekhez és megmozgatják fantáziájukat. Az óvónő a foglalkozásokat kötetlen formában szervezi, mikro csoportos munkaformában, hiszen ez a lehetőség a leghatékosabb a differenciálásra, és az egyéni képességek fejlesztésére. A vegyes csoportokban különösen figyelünk a különböző korosztályok differenciált fejlesztésére. Az előkészített eszközök motiválják a gyermekeket az alkotó, alakító tevékenységekre. A munkavégzés közbeni dicséret, buzdítás, bátorítás is motiváló jellegű, mely pozitívan befolyásolja az alkotó tevékenységet.
- A témák feldolgozásánál törekszünk minél több technikát megismertetni a gyermekekkel (pl.: képkiegészítés, nyomatok: dugó, tenyér, foltkihúzás, agyagozás, mozaik, térplasztika kavicsal, fonás, szövés, hajtogatás stb.), ezzel bővítve ismereteiket, fejlesztve manuális képességüket. A gyermekeknek egy témán belül alternatív lehetőséget, legalább két féle technikát ajánlunk föl.
- Alkotó tevékenységeinknél megismertetjük őket az újrahasznosítás lehetőségeivel is.
- A csoportszobán kívül kihasználjuk az udvart, az óvoda környékét is, hiszen itt másfajta ingerek érik a gyermekeket, melyek motiváló erőként hatnak az ábrázolási tevékenységek gyakorlásához.
- A műalkotásokkal történő ismerkedést segítik, a közelünkben lévő múzeum és a kulturális központ kiállításai, valamint a fővárosban lévő múzeumok adta lehetőségek és a gyermekek érzékeléséhez közeli reprodukciók bemutatása.

- A gyermekek esztétikai érzékének fejlesztése fontos feladatunk, ezért a csoportszobák színvilágának, kialakításával a tárgyak és a dekoráció összeállításával törekszünk arra, hogy ezek mértéktartóak és ízlésesek legyenek és tükrözzék az adott évszak jellemzőit, ezzel is elősegítve az alkotásra való igény kialakulását.
- A megerősítő légkörű környezetben a gyerek jókedvvel, szívesen alkot. Tevékenységének, alkotó munkájának eredményei pozitívan befolyásolják személyiségének fejlődését.
- Az elkészült munkákból az év folyamán több alkalommal rendezünk kiállítást a folyosón.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Megismerkednek a különböző anyagok halmazállapotával, tulajdonságaival, az eszközök, tárgyak jellemzőivel, használatával.
- A különböző tevékenységek, műveletek, technikák gyakorlása közben fejlődik a gyerekek formavilága, színérzékelése, képi-, plasztikai kifejezőmódja, térbeli tájékozottsága, fejlődnek finommotorikus képességeik
- Formálódik alkotó képzeletük, ábrázoló-készségük, önkifejezési módjuk.
- Képzalkotásban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket
- Változik gondolkodásuk, esztétikai értékrendjük, gazdagodik érzelmviláguk a népi és műalkotások megismerésével.
- Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak az alkotásokról. A vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal fejlődik a gyermekek spontán beszéde.
- Önállóan és csoportosan is készítenek játékokat, ajándékokat, kellékeket

7.5. A mozgás

Az egészségfejlesztő testmozgás a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó differenciált mozgásos játékok és feladatok összessége. A pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszköze.

- A sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formák és játékok teremtenek lehetőséget a természetes és finommotoros mozgáskészségek tanulására, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésére. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.
- Az egészségfejlesztő testmozgás feladata a természetes mozgáskészségek fejlesztése, erő és állóképesség kialakítása, fejlesztése, a helyes testtartáshoz szükséges izom egyensúly kialakítása, a mozgás iránti igényük felkeltése és kielégítése játékos

gyakorlási formában. Rendszeres alkalmazása kiegészíti a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait. A spontán, a szabad játék keretében végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek, segítik a természetes mozgások fejlődésén keresztül a gyermek személyiségének, a pozitív énképének kialakulását.

- Tiszteletben tartjuk a gyermekek különböző adottságait és teljesítményeit. Észrevesszük az igyekezetet, a legkisebb fejlődést is és együtt örülünk a gyermekekkel eredményeiknek.
- Az irányított testnevelést a nevelőtestületünk által korcsoportokra kidolgozott testnevelési terv alapján valósítjuk meg heti egy alkalommal kötelező jelleggel. A mozgásanyag megvalósítását változatos eszköztár segíti. Eszközeinket hozzárendeltük a megvalósítandó feladatokhoz.
- A mozgástevékenységet kéthetes ciklusokban tervezzük, a második héten az anyag ismételtesére kerül sor, esetenként kiegészítő feladatokkal. A tevékenység során minden alkalommal két játék kerül betervezésre. A mozgásfejlesztésnél lehetőség van a korcsoporton belüli differenciálásra is. Egy- egy mozgásanyag feldolgozásánál a nagyobb korosztályoknál köredzést, csapat és csoportmunkát is alkalmazunk.
- Vegyes csoportoknál külön foglalkozásokat tartunk korcsoportra lebontva a másik csoport óvodapedagógusának közreműködésével. A kiscsoportosok mindig a saját óvodapedagógusukkal végzik a mozgást.
- Nagycsoportos gyermekeink számára heti egy alkalommal vízhez szoktatást szervezünk a Városi Tanuszodában.
- A rendszeres mozgásos tevékenységek mellett fontos szerepe van a prevenciónak, a helyes testtartás kialakításában és az esetleges testalkati deformitások javításában, ezért a tartásjavító gyakorlatokat beépítjük a szervezett mozgás tevékenységekbe.
- Az óvodai nevelés mindennapján lehetőséget teremtünk az egészségfejlesztő mozgásra a mindennapos játékos mozgás keretében az egyéni szükségletek és képességek figyelembe vételével. Kihasználjuk udvarunkon a modern, biztonságos játszótéri eszközöket.
- A lábtornát heti egy alkalommal beépítjük a mindennapos szervezett mozgás tartalmi elemei közé.
- Mozgásos tevékenységek keretében szervezünk gyermekeink számára sportnapokat. Alkalmanként városunk intézményeit is vendégül látjuk.

- A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, és hatnak a gyermek szabálykövető társas viselkedésének, együttműködő, kommunikációs, problémamegoldó gondolkodásának fejlődésére.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Kialakul a mozgás iránti vágyuk
- Igénylik a mozgást, kitartóak a mozgásos játékokban.
- Alakul a mozgáskészségük és mozgásműveltségük
- Ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni.
- Biztonságosan használják a megismert tornaszereket.
- A mozgásos tevékenységek során erősödik a szabálykövető társas viselkedésük, az együttműködésük és problémamegoldó gondolkodásuk
- A gyermekek mozgása összerendezettebb, képes harmonikus finommozgásra
- Mozgásukat, viselkedésüket szándékosan irányítani képesek

7.6. A külső világ tevékeny megismerése

A szűkebb és tágabb környezet felfedezése során a gyermekeknek pozitív érzelmi viszonya alakul ki a természeti – emberi – tárgyi világ értékei iránt.

A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér- és síkbeli tapasztalatokat szereznek.

- A külső világ, azaz a környezet megismerése iránti vágy a gyermekben születése pillanatától működik. A rácsodálkozás, az erős közlési vágy, a kommunikációra való nyitottság, az érzelmi fogékonyság, a természet szépségeire, az élőlények tulajdonságaira, a személyes kipróbálási vágy, az állandó tetterre kész cselekvőkészség jellemző.
- A környezet megismerése áthatja a gyermek életét, az óvodai tevékenységek egészét. A gyermeket körülvevő világ megismerésében a közvetlen megismerésre és tapasztalatszerzésre építünk. A gyermekek már meg lévő tapasztalataira építve biztosítjuk az új élményeket.
- Óvodánk udvara rendkívül sok lehetőséget nyújt a közvetlen tapasztalatok szerzésére: a növények fejlődésének megfigyelése, gondozása, az évszakok változásainak figyelemmel kísérése. Ezáltal megismerhetik az évszakokat, és ezek fontosabb jellemzőit.
- Minden csoportunkban külön polcon helyezzük el a természet kincseit. Az évszakokhoz kapcsolatosan megvilágítjuk számukra az öltözködés és időjárás összefüggéseit. A téli

időszakban a csoportszobában, a természetsarokban végezhetnek kísérleteket (pl. szobanövények gondozása, ültetés, rügyeztetés, csíráztatás, ágak hajtatása).

- 2021. szeptemberétől elindítottuk a „Batta túra” programot - a Séták alkalmával megismerjük városunk természeti adottságait, épített környezetét, a városban lévő intézményeket és azok rendeltetését.
- Lehetőségeinket kihasználva kísétálunk a Bara partra, a Dunához, a Csónakázó tóhoz, ahol ismerkedünk a vízi világgal s az ott élő állatokról és növényekről a gyermekek közvetlen élményt szerezhetnek.
- Kihasználjuk egész évben azt a lehetőséget, hogy a kertés házban lakó szülők meghívják a csoportokat (pl. gyümölcszedés, diószüret alkalmából).
- Alkalmanként lehetőségünk nyílik az állatok megfigyelésére városunk családi házas övezetében.
- Azokat a fajokat, melyeket a természetben nem tudnak megtekinteni, videón ismertetjük meg.
- Rendszeresen látogatjuk a MATRICA múzeum kiállításait, részt veszünk múzeum pedagógiai foglalkozásokon. Ellátogatunk a Régészeti Parkba.
- Eközben, és a kirándulások alkalmával is gyakorolják a helyes közlekedést, megismernek különböző járműveket és elsajátítják az utazások során a helyes viselkedés szabályait.
- Játékos formában elsajátítják saját testükről és családjukról a szükséges ismereteket.
- A közvetlen tapasztalatszerzés után a gyermekek ismereteit a csoportszobában rögzítjük, rendszerezzük.
- Megismerkedhetnek a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és tárgyi kultúra értékeivel, megtanulják ezek szeretetét, védelmét.
- Szülőföldünk megismerésére lehetőség szerint minden évben egynapos kirándulásokon vehetnek részt óvodásaink.
- A világnapok és zöld napok beépítésével felhívjuk a gyermekek figyelmét az őket körülvevő világ, a jövő számára is fontos területeire.
- A fenntartható fejlődés érdekében nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy tudatosítsuk gyermekeinkben, hogy az ember felelőssége a természet és a társadalmi környezet megóvása szempontjából mennyire fontos. Közvetlen környezetünk védelmében részt vesznek az őszi és tavaszi kerti munkákban, az udvar rendezésében. Megismertetjük őket a szelektív hulladékgyűjtés különböző formáival, az ÖKO Panna és ÖKO Palkó munkafüzetekkel, ezzel előkészítve a környezettudatos magatartás kialakítását.

- Felhívjuk figyelmüket környezetük értékeire, szépségeire és arra, hogy tevékenységükkel járuljanak hozzá annak ápolásához, védelméhez.
- Óvodánk bekapcsolódott a nagycsoportos korosztály számára kidolgozott bűn- és baleset megelőzési programba. Az Ovi-Zsaru program célja a gyermekek áldozattá válásának megelőzése, biztonságérzetük erősítése, és annak elősegítése, hogy szükség esetén tudjanak és merjenek segítséget kérni a rendőrtől. Minden nagycsoportos gyermekünk számára megszervezzük a programon való részvételt.
- 2021/2022-es tanévben bevezetésre került a Biztonságos óvoda program, minden korosztály számára éves szinten háromszor szervezünk programot.
- A környezet megismerésére nevelésnek fontos szerepe van a gyermekek nevelésében, hogy általa a felnőttekkel együttműködő, kreatívan gondolkodó, meglévő ismereteiket szóban kifejezni tudó, érdeklődő, önálló véleményalkotásra és döntésre képes gyermekeket neveljünk.

A környező valóság fontos jellemzői a téri, a formai és mennyiségi viszonyok.

- A környező világ tárgyainak tulajdonságaival a gyerekek nap, mint nap kapcsolatba kerülhetnek játékaik vagy más tevékenységük közben. Megteremtjük annak lehetőségét, hogy tevékenységek, cselekvések során fejlődjenek képességeik, alakuljon ki bennük pozitív viszony a későbbi matematikához úgy, hogy közben többször megélhetik, átérezhetik a felfedezés, a rátalálás, felismerés, a tudás örömeit.
- Gyermekeink megfigyeléseik alkalmával észreveszik, hogy a tárgyak, személyek, halmazok összehasonlíthatók, szétválaszthatók tulajdonságaik szerint, illetve saját szempontok alapján.
- A környezet megismerése során szerzett élmények, tapasztalatok matematikai tevékenységek lehetőségének tárházát kínálják a nevelés számára. Rendkívüli fejlesztő hatását az önálló – minden gyermek számára egyénileg biztosítható – problémamegoldás fokozza, az egyéni fejlődésről kapott objektív információ segíti az óvodapedagógust a nevelési, fejlesztési elképzeléseinek differenciált kialakításában.
- Az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettség eléréséhez a matematikai játékok beépítését fontosnak tartjuk az óvodai mindennapokba.

A gyerekek matematikai képességét a következők alapján fejlesztjük:

4-5 éves gyerekeknél:

- Halmazok képzése, összehasonlítása, egyesítése és bontása – variációs lehetőségek (6-os számkörben).
- Elemek rendezése, sorozatok kialakítása, sorszámnevek gyakorlása.

- Különböző mennyiségek összehasonlítása becsléssel és összeméréssel (relációk). Matematikai fogalmak gyakorlása.
- Irányok gyakorlása, azok használata térben és síkban való tájékozódás során.
- Számfogalom megalapozása. Tőszámnevek, sorszámnevek gyakorlása.
- Tevékenykedés tükörrel.
- Tapasztalatszerzés a geometria körében. (Építések, alkotások szabadon és másolással).

5-6-7 éves gyerekeknél:

- Halmazokról, relációkról, tükrözésről, irányokról szerzett eddigi ismereteik gyakorlása, bővítése, mélyítése 10-es számkörön belül. (felül: képességektől függően).
- Tapasztalatszerzés a területek, térfogatok, hosszúságok különféle egységekkel való méréséről.
- Zárt vonalon belül, kívül lévő pontok; nyitott, zárt vonalak felismerése.
- Rész-egész viszonyának gyakorlása (kocka-, puzzle kirakók...).
- Bonyolult ritmikus sorok kirakása, „hibajavítás”.
- Tájékozódás térben, síkban, „labirintusban”.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermekek életkori sajátosságaiknak megfelelően meg tanulnak tájékozódni és eligazodni a szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetében.
- Pozitív érzelmi viszonyulásuk megerősödik az őket körülvevő környezet iránt. Megismerik lakóhelyük és a hazai táj szépségeit, nevezetességeit, büszkeségeit.

Elemi ismeretekkel rendelkeznek:

- Önmagukról és környezetükről
- Tudják nevüket, lakcímüket, szüleik foglalkozását
- Ismerik szűkebb lakóhelyüket, a környezetükben élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik az egyes évszakok néhány jellegzetességét.
- Felismerik az öltözködés és az időjárás összefüggéseit
- Ismerik és gyakorlatban alkalmazzák a gyalogos közlekedés alapvető szabályait. Ismerik a közlekedési eszközöket.
- Felismerik a napszakokat
- Ismerik a környezetükben lévő néhány intézmény rendeltetését.
- Ismerik a viselkedés alapvető szabályait, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

- Védik az élő környezetet.
- A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek birtokába jutnak.
- Felismerik a mennyiségi, alaki, nagyságbeli viszonyokat: alakul ítéliképességük, fejlődik mennyiségsszemléletük.

7.7. *A munka jellegű tevékenységek*

A játékidőben, az élethelyzetekben, bármely tevékenységben adódik lehetőség munkavégzésre. A gyermekek kezdetben önmagukért, saját szükségleteik kielégítéséért dolgoznak az óvodapedagógus közreműködésével, majd később szívesen végeznek munkát társaikért.

- Az óvodai tevékenység rendszerében a munka, a gyermeki személyiségfejlesztés egyik fontos eszköze, ami egyben az életre való felkészítést is jelenti és az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést igényel.
- Olyan tevékenységforma, amelyben a sikerélmények átélése után a gyermekek önként és szívesen vesznek részt.
- A megismerés folyamatában a munkavégzés során szerzett tapasztalatok alapján fejlődnek a különböző készségek, képességek.
- A mindennapokat végig kísérő önkiszolgáló munka, amely a gyermek önállóságát, önfegyelmét, kitartását, feladattudatát fejleszti.
- A naposi munka is nagyban hozzájárul a gyermekek közötti társas kapcsolatok alakulásához. Bevezetéskor figyelünk az önkéntességre. Ebédeléskor ügyelnek az asztal esztétikus rendjére - elhelyezik a tálakat az asztalra, majd cserélik, gondoskodnak a kancsóról is, és az étkezés befejeztével leszedik az edényeket. A naposi munka feladatai más feladatkörre is kiterjedhetnek. (öltöző, mosdó)
- Az alkalmasszerű munkákat a csoportban dolgozó felnőttek segítségével, irányításával végzik a gyermekek. (pl. játékelrakás, csoport díszítése, átrendezése, ebédnél kenyér kínálása, söprögetés, valamilyen tevékenységekhez használt eszközök kiosztása, összeszedése). A gyermekek aktívan segítenek a gyümölcsök, zöldségek megmosásában és tálalásában. Teakonyhánkban salátákat készítenek, süteményeket, almát, krumplit, tököt sűtnék.
- A csoportszobát az évszaknak, ünnepeknek és a csoport hagyományoknak megfelelően segítenek dekorálni az általuk készített munkákkal és hozott anyaggal, ajándékokat készíthetnek a kicsiknek, vendégeknek, az iskolásoknak, szűleiknek.
- Az élő környezet rendszeres ápolása: a természetsarkot folyamatosan gondozzák a felnőttek segítségével. Az óvoda kertjében a felnőttekkel közösen végzik a gyermekek

az évszaknak megfelelő munkálatokat (falevelgyűjtés, locsolás, gyümölcsök, zöldségek leszedése, fűszerkert, kerti tó gondozása). A munkaműveletek mindig az adott korcsoport életkori sajátosságaihoz igazodnak. 2022. őszétől megismerkedtünk, majd csatlakoztunk az óvodakert programhoz. A folyosó akváriumában lévő teknősöket a kijelölt csoport eteti felnőtt segítségével. Felnőttek segítségével gondoskodnak arról, hogy a kihelyezett a madáretetőkben télen mindig legyen elegendő élelem.

- A munkatevékenység a felkínált lehetőségek közül önállóan választható és sohasem a gyermekre kényszerített feladat. A csoport számára magától értetődő, és természetes dologgá, hogy mindenki dolgozik, amikor szükséges, és mindenki a kedvének, egyéniségének, képességének megfelelő munkát végezheti.
- A munkajellegű tevékenységek gyakorlása fejleszti a gyermekek közösségi kapcsolatait, a kötelességteljesítés alakítását, a saját és a mások elismerését, tapasztalatszerzést biztosít a szerszámok, eszközök használatáról.
- Fontos feladatunk, hogy folyamatosan és rendszeresen biztosítsuk a munkavégzéshez szükséges feltételeket, mert így tudnak kialakulni és fejlődni a különböző tulajdonságok (pl. kitartás, önállóság, felelősség, kötelességtudat, céltudatosság, önbizalom, önértékelés).
- Mindig figyelünk arra, hogy a munka örömet jelentsen, s önállóan végezhessek. Lényeges, hogy óvodai életünkben a körülöttük lévő felnőttek munkához való viszonya pozitív mintául szolgáljon, és a gyermek kapjon konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelést.
- Az egyes munkák bevezetésénél megtanítjuk a gyermekeket az eszközök megfelelő használatára. Minden tevékenységhez kialakítjuk a megfelelő szokásokat. Felhívjuk a gyermekek figyelmét a baleset megelőzésre. Felhívjuk a szülők figyelmét a gyermekmunka fontosságára, arra, hogy a gyermekek segítségét otthon is vegyék igénybe.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek számára a munka örömmel végzett tevékenységgé válik
- Az eszközöket rendeltetésszerűen használják
- Önállóan, igényesen végzik a naposi munkát
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások elvégzésére
- Szívesen közreműködnek a környezet gondozásában
- Kialakul a környezetük rendje iránti igény

7.8 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodai nevelési gyakorlatban a tanulás folyamatos, melynek színtere a komplex játékba integrált tevékenység. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire. Nevelésünkben a játék és a tanulás nem választható el egymástól.

- A tanulás olyan pszichikus funkció, amely a gyermekek érdeklődéséből, kíváncsiságából fakad.
- A változatos játéktevékenységek gyakorlása, tapasztalatszerzése során alakulnak, fejlődnek tanulási képességeik.
- A környezetükben ért hatások, ingerek aktivitásra, cselekvésre serkentik gyermekeinket.
- Az érzékszervi, mozgásos tapasztalatain keresztül bővülnek, gazdagodnak ismeretei. A játék közben a gyermek problémák elé kerül, feladatot kap és old meg, kérdéseire mindig választ kap.
- Kialakul és fejlődik az önállósága, feladattudata, a kezdeményező, az alkotó és a szervezőképessége, kreativitása.
- Ebben az életkorban előnyt élvez az utánzásos tanulási forma, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja, ahol az óvodapedagógus a modell, majd később gyermektársai is. A gyermeki tanulás az egész óvodai nap folyamán, az adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.
- A tanulás lehetséges formái játékba ágyazott komplex tevékenységekben **valósulnak meg**. A játékba integrált tanulás azt jelenti, hogy az óvodapedagógusok által kezdeményezett játéktevékenységek a játékidőbe ékelődnek, tagolódnak úgy, hogy nincs közben játékelrakás. A gyermekek e tevékenységek befejezése után igényük szerint visszatérhetnek eredeti játékukhoz, vagy újat kezdhetnek. Kivételt ez alól a kötött tevékenységek jelentenek.
- A játékba integrált tanulásnak a kialakított szokás – és normarendszer, valamint a napirend adja a keretet. Az óvodapedagógus tudatosan és tervszerűen biztosítja a fejlődéshez szükséges differenciált tevékenykedés feltételrendszerét. Az óvodai nevelés komplex tevékenységrendszerében válik hatékonná, eredményessé a tanulás: a gyermekek ismereteket sajátítanak el, jártasságaik, készségeik alakulnak, fejlődnek az intellektuális képességeik.

- Mindehhez nagyon fontos, hogy gyermekeinket mindig olyan sikerélményhez juttassuk, amely motivációként hat cselekedeteire, biztosítja a harmonikus személyiség-fejlődést. Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakoztatását.
- A heti rend összeállításánál figyelünk arra, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő részvétele, aktivitása, közvetlen tapasztalatszerzése az egyes tevékenységekben.

Módjai

- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása)
- a spontán játékos tapasztalatszerzés
- a **játékos**, cselekvéses tanulás
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés ▪ a gyakorlati problémamegoldás

Az óvodapedagógusok a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segítik a gyermekek személyiségének teljes kibontakozását!

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Érzékelése, észlelése differenciált. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának).
- Vizuális és akusztikus észlelése differenciált (Alak- háttér megkülönböztetése, rész-egész viszonyának felismerése, lényeg kiemelése, azonosságok, különbözőségek felismerése)
- Megjelenik a szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem terjedelme.
- Megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, egyre nő a megőrzés időtartama.
- A cselekvő – szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás kialakulóban van.
- Sokrétű, jól használható tapasztalatokkal, ismeretekkel rendelkeznek az őket körülvevő világról, azok alkalmazására képesek.
- Problémamegoldó gondolkodásra képesek.
- Kialakultak a tanuláshoz szükséges készségek, képességek, akarat tulajdonságok (önállóság, feladattudat, kitartás, monotonia tűrés, ítélőképesség).
- Érdeklődők, kíváncsiak, él bennük az iskola, a tanulás iránti vágy gondolataik

megfogalmazására képesek.

- A közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés.
- Megjelenik a szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van

8. A fejlődés jellemző az óvodáskor végére

A fejlődés, folyamat jellegű, amely a gyermek óvodába fogadásával kezdődik. A 3-7 éves életszakasz feladatainak megoldása az életkori és egyéni sajátosságokból kiindulva, a gyermekek ismeretében történik úgy, hogy előkészítik a következő életszakaszt. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki, szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

- Testi (biológiai, szomatikus) érettség:

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

- Lelki (pszichés) működések érettsége:

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus eltérésnek, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- a cselekvő - szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

- Az egészségesen fejlődő gyermek:

Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni. Minden szófajt használ, különböző mondszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek. Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét. Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról, és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, születési helyét, idejét, szülei nevét, óvodáját felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

- Szociális érettség

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre, felnőttel és gyermektársaival. Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését, feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb szükség szerint kreatív elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

9. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

- Gyermekeink szociokulturális háttere különböző az intézményben, ezért minden nevelési év kezdetén felmérjük a gyermekvédelemmel megbízott óvodapedagógussal a csoportokat.
- Munkánk tervezésénél figyelembe kell vennünk az elfoglalt, időhiánnyal küszködő családok igényeit éppúgy, mint a szerényebb anyagi lehetőséggel bíró, több gyermeket nevelő, esetleg egy szülő családokét.
- Felelősségünk különösen nagy a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelésében, fejlesztésében. A hátrányos helyzet esetenként a gyermek veszélyeztetettségét is magában hordja. Ők sok esetben tőlünk kapnak segítséget a világban való eligazodáshoz, a kultúra értékeinek megismeréséhez lelki és testi fejlődésükhöz.

- Minden gyermeknek joga van ahhoz, hogy fokozott segítséget kapjon a fejlődését hátráltató körülmények leküzdéséhez, és esélyeinek növeléséhez.

Feladatunk:

- a családokkal való – együttműködésre készítő – kapcsolattartás.
- az óvodai beíratás támogatása, rendszeres óvodába járás elősegítése
- a gyermek nevelkedését segítő ellátásokról történő tájékoztatás
- a tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadtatása a gyermekekkel és a szülőkkel is,
- a mindennapi élethez szükséges készségek kialakításának segítése (tanácsadás, külső segítség felajánlása),
- családi életre és egészséges életmódra nevelés,
- a folyamatos információ cserére a megfelelő ember kiválasztása a csoportban dolgozó pedagógusok közül,
- segítség a szülőknek: közös programokon történő részvételi lehetőség biztosítása, motiválás a részvételre,

Tevékenységeink:

- Differenciált fejlesztés
- Egészségnevelés
- Tehetségígéretes gyermekek felkészítése
- Felzárkóztató foglalkozás a valamilyen területen lemaradóknak.
- A családi életre nevelés tanítása
- Kulturális rendezvények csoportos látogatása, ajándék jegyek biztosítása alapítványunk segítségével

10. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

Célunk

- A gyermekek veszélyeztetettségének feltárása megelőzése és megszüntetése.

Feladatunk:

- A családi háttér megismerése
- Bizalmas kapcsolat kialakítása a szülőkkel
- Tájékoztatás nyújtása a kedvezmények igénybevételének lehetőségeiről
- Rendszeres kapcsolattartás, tervszerű, folyamatos együttműködés a Gyermejköltségi szolgálattal, valamint a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel, hatóságokkal.

Gyermekjóléti szolgálat	Segíti a gyermek-és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátását Közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében Segítséget nyújt abban az esetben, ha a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megszüntetni
Önkormányzat Gyámügy	Együttműködik a Gyermekjóléti Szolgálattal A szülő kezdeményezésére állapítja meg a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot HH és HHH gyermekek névsorát megküldi az óvodának Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesíti a létfenntartással küzdő családokat
Pedagógiai Szakszolgálat	A gyermekek személyiségének fejlesztése érdekében segítő tevékenységet folytat Kapcsolatot tart az intézményekkel Szakemberei rendszeres látogatásokat végeznek
Civil szervezetek	Szükség szerinti együttműködés

Gyermekvédelmi tevékenységünk:

FELELŐS	FELADAT
Óvodaigazgató	Felel a gyermek-és ifjúságvédelmi feladatok megszervezéséért és ellátásáért Az egészséges és biztonságos feltételek megteremtéséért A gyermekbalesetek megelőzéséért A gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatáért Tájékoztatja a szülőket a gyermek-és ifjúságvédelmi felelős személyéről és elérhetőségéről Folyamatosan figyelemmel kíséri a gyermekvédelmi felelős munkáját, beszámoltatja a nevelőtestületi értekezleteken Támogat minden olyan programot, továbbképzést, amely segíti a gyermekvédelmi felelős és az óvodapedagógusok munkáját Óvodáztatási támogatáshoz szükséges adminisztráció vezetése
Gyermekvédelmi felelős	Segíti az óvodapedagógusok gyermek-és ifjúságvédelmi munkáját Folyamatosan együttműködik az óvodapedagógusokkal

	Figyelemmel kíséri a törvényi változásokat, törvény –illetve rendeleti bibliotékát készít ezekről Figyelemmel kíséri a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekeket A veszélyeztető okok feltárása érdekében családlátogatáson megismeri a gyermekek családi környezetét Szükség esetén a gyermekek védelmében intézkedést kezdeményez Folyamatosan kapcsolatot tart a Gyermekjóléti szolgálattal A Gyermekjóléti szolgálat felkérésére esetmegbeszéléseken vesz részt A gyermek anyagi veszélyeztetettsége esetén rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megállapítását kezdeményezi az önkormányzatnál Éves munkatervet készít, beszámolási kötelezettséggel tartozik a vezetőnek és a nevelőtestületnek Az intézményben jól látható helyen közzé teszi a gyermekvédelmi feladatot ellátó fontosabb intézmények címét, illetve telefonszámát Írásos anyagot ad az óvodapedagógusoknak, munkájuk megkönnyítéséhez a törvényi fogalmakról, változásokról Lehetőségekhez mérten továbbképzéseken vesz részt
Óvodapedagógusok	Közreműködnek a gyermek-és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában A gyermekek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében. Családlátogatáson mérik fel a gyermekek életkörülményeit Hátrányos, halmozottan hátrányos illetve veszélyeztetett okok feltárása esetén a szülők jogait tiszteletben tartva, és titoktartási kötelezettségüknek eleget téve együttműködési lehetőséget biztosítanak a szülőknek Problémák esetén jeleznek a gyermekvédelmi felelősnek – a csoportnapló előírt formái szerint rögzítik az adatokat a gyermekvédelmi lapon A hátrányos, halmozottan hátrányos illetve veszélyeztetett körülmények pedagógiai eszközökkel történő megszüntetésére törekszenek Együttműködnek a Pedagógiai Szakszolgálat szakembereivel

	Új gyermek bekerülés illetve a körülmények változásai során fokozott figyelemmel kísérik a gyermekek életkörülményeit, szükség esetén jeleznek a gyermekvédelmi felelősnek
--	--

11. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái

A gyermek elsődleges szocializációs színtere a család. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ezért fontos feladatunk, hogy az óvodás gyermekek harmonikus személyiségfejlődése érdekében a családdal hatékony, szoros együttnevelő tevékenységet alakítsunk ki. Ennek alapja a kölcsönös bizalom, őszinteség.

- A szülő tud a legtöbbet gyermekéről, ő ismeri gyermek igényeit, szükségleteit, viszont az óvodapedagógusoknak van olyan szaktudása, amely alapján hatékony segítséget tudnak nyújtani a gyermekek fejlesztéséhez.
- Minden lehetőséget megragadunk arra, hogy mind jobban megismerjük a család nevelési szokásait, sajátosságait, az együttműködés során érvényesítjük az intervenciók gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.
- A folyamatos, kölcsönös információ, a rendszeres kontaktus biztonságot ad a szülőknek, pedagógusoknak, s pozitívan befolyásolja a gyermekek egészséges fejlődését.
- Óvodánk nyitott a szülők felé, kérésük alapján a közös rendezvényeken kívül bármikor betekintést nyerhetnek az intézmény mindennapjaiba.
- Valljuk, hogy eredményt csak együtt a gyermek érdekeinek figyelembe vételével érhetünk el.
- A szülőkkel évente két alkalommal kerül sor személyes beszélgetésekre, mely során tájékoztatást kapnak gyermekük fejlődéséről. Minden esetben segítséget nyújtunk a nevelésben felmerülő problémák megoldásában. A szülők kérésének megfelelően az év során többször is leülünk beszélgetni.
- Minden család értéket képvisel, melyet tiszteletben tartunk. Intézményünkben egyetlen családot sem érhet hátrányos megkülönböztetés.
- Munkánk során a partneri kapcsolat kialakítására törekszünk. A csoportokban megválasztott, és óvodai szinten működő Szülői Szervezet betekintést nyerhet az óvodavezetés munkájába, a törvényi előírásoknak megfelelően élhet jogaival. Folyamatos kapcsolatot tartanak az intézmény vezetésével, megbeszéléseik rendszeresek.
- Az óvoda hagyományos rendezvényein (farsangi hét, családi nap) számítunk a szülők együttműködésére, bevonjuk őket a rendezvények szervezésébe, illetve lehetőséget kapnak önálló elképzeléseik megvalósítására.

- Az információ áramlás folyamatos működtetése, a partneri viszony kialakítása segíti számunkra azt, hogy intézményünkben gyermek, szülő, pedagógus egyaránt jól érezze magát.
- A minőségfejlesztés kapcsán rendszeresen mérjük igényeiket és elégedettségüket, melynek eredményei alapján a lehetőségekhez mérten figyelembe vesszük észrevételeiket, elvárásaikat, ezzel eredményesebbé téve munkánkat.

A kapcsolattartás formái:

- Beíratás előtti nyitott napok szervezése a leendő óvodások számára
- Beiratkozás
- Beszoktatás szülőkkel együtt
- Összevont szülői értekezlet az újonnan felvett gyermekeknek
- Csoportos szülői értekezletek
- Napi kapcsolattartás
- Az óvoda hagyományain alapuló nyitott és nyílt napok
- Tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről félévente
- Szülői Szervezet rendszeres megbeszélései
- Egyéni beszélgetések a szülők kérése vagy az óvodapedagógus jelzése alapján
- Az intézményvezetővel történő beszélgetések időpont egyeztetés után
- Igény- és elégedettségi mérések

12. Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek

Az egészség meghatározása

Az egészség fogalmát az Egészségügyi Világszervezet így definiálta: "Az egészség a testi (fizikai), a szellemi (pszichikus) és a társas-társadalmi (szociális) jólét állapota, nem csupán a betegség hiánya." Az élet és az egészség az embernek semmi mással nem pótolható alapvető értéke. Nélküle sem egyéni, sem társadalmi lét, sem kultúra nem valósítható meg.

Napjainkban az egészség megtartása, fejlesztése, az életre, a sikerre vonatkozó kompetenciák kialakítására épül, amely feltételezi a személyiség (testi, érzelmi, értelmi, akarat és társ kapcsolati viselkedés) megismerését, gyakorlással erősíti a különböző élethelyzetekben a testi-lelki edzettséget, pótolja, kiegészíti a hiányzó egészségvédő képességet, továbbá attitűddé alakítja az egészségvédő magatartást.

Egészségfejlesztés kisgyermekkorban

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja az óvodai nevelés alapvető feladatának a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg. Ezeknek a szükségleteknek kielégítése

biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését.

Az egészség védelme tanítható, fejleszthető. A kisgyermekkorban történő egészségre nevelésnek az élet további szakaszaira is kiható jelentősége van. Ezeket figyelembe véve az óvodai egészségfejlesztés kiemelt nevelési terület.

Az óvodai nevelés elválaszthatatlan része az egészség fejlesztésére (promóció) és az egészségkárosodás megelőzésére (prevenció) irányuló egészségnevelő tevékenység. Mindkét egészségfejlesztési feladat vonatkozik a testi, a lelki és szociális nevelő tevékenységre. A modern értelmezésű egészségnevelés széleskörűen készíti fel az óvodás gyermeket az egészség védelmére: edzi a testi erőnlétét, gondolja lelki (érzelmi, akarat, értelmi) kiművelését és az embertársakkal kapcsolatos (szociális) együttműködési készségét.

Az egészség hármassága (testi, lelki, társkapcsolati) jellemzője megbonthatatlanul egybefonódik a személyiségfejlesztés feladatával, annak védelme, fejlesztése nem önálló nevelési feladat. A speciális egészségfejlesztő szempontokra és módszerekre az óvodapedagógusnak tudatosan kell felkészülnie.

Egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (3) A nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen a következőkre terjednek ki:

- az egészséges táplálkozásra nevelés,
- az egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos testnevelés és az azt kiegészítő egyéb testmozgás, iskolai sporttevékenység,
- lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése, a lemorzsolódás csökkentése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerfogyasztás, a bántalmazás megelőzése,
- az egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése területére terjednek ki.

Az egészséges táplálkozás

Az egészségfejlesztési program az óvodásgyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítését szolgálja. A helyes étkezési szokásokat kisgyermek korban kell kialakítani épp úgy, mint az egészséges életmód egyéb jellemzőit, összetevőit pl. a mozgásigény kifejlését, az alapvető személyi higiénés ismeretek elsajátítását és begyakorlását.

Gyermekeink gyakran fogyasszanak tejtermékeket, és az idénynek megfelelő gyümölcsöket és zöldségeket.

Az intézményünkben reggeli, tízórai, ebéd, uzsonna áll a gyermekek rendelkezésére. Igyekszünk meggyőzni a szülőket, hogy fokozottan csökkentsék gyermekük étkezési szokásrendjéből a túl cukros, sós, zsíros ételeket, a cukrozott szörpöket, kólaféléket, a chipset, édességet.

A gyermekek étvágyát, eltérő szokásait figyelembe vesszük. Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, igyekszünk megszerettetni az új ízeket. A kiválasztó szervek megfelelő működése érdekében a gyermekeknek folyadékot állandóan biztosítunk a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

Nem az étel elkészítése, hanem az étkezés lebonyolítása alkotja az óvodapedagógus egészségpedagógiai feladatát. Az étkezéshez való előkészületben gyermekeink is részt vesznek - életkori fejlettségüknek megfelelő szinten -, és részesei étkezésnek az önkiszolgálásnak.

A mindennapi egészségvédő testmozgás

A mozgás élettanilag a kisgyermek alapvető életjelensége. A gyermek mozgásigénye folyamatos kielégítésre vár.

A változatos mozgáslehetőség biztosítása óvodásaink számára kiemelt feladatunk, ezért minden nap alkalmat teremtünk rá. A játék, a mozgás segíti a gyermeket önmaga és a környező világ jobb megismerésébe. A frissítő, edző mindennapi testmozgás középpontjában is a sok mozgással járó játék áll. Emellett korcsoportra bontott, egy mozgásfejlesztő csoportos foglalkozást is tartunk hetente.

A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

A dohányzás megelőzésének feladata

Felmérések igazolják, hogy az óvoda gyermekeinek családjának több mint felében él dohányzó felnőtt, aki kedvezőtlen mintát nyújt a gyermekek számára.

A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat. Az óvoda egész területe dohányzásmentes terület.

A bántalmazás és erőszak megelőzése

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelőségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére.

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.

Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.).

Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszegyenyítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása.

12.1. Egészségfejlesztési program

Feladatok és tevékenységek az egészségfejlesztésért

Feladat	Tevékenység	Határidő	Felelős
A csoportszobák környezetének kialakítása	A csoportnaplókban tervezett napokon és alkalmi megfigyelések keretében folyamatosan	A tevékenységi tervekben meghatározott napokon	Óvodapedagógusok
Egészséges táplálkozás	A szülők és a közmunkaprogramban dolgozók által megtermelt idény jellegű gyümölcsök, és zöldségek kiegészítik az intézményi étkezést. A gyerekek, közösen készítenek gyümölcs és zöldség salátát.	-kijelölt napokon	Óvodapedagógusok
Mindennapos testmozgás	Lehetőségeket kihasználva, időjárástól függően, udvar vagy tornaterem.	Minden nap, beépítve a napirendbe	Óvodapedagógusok
Baleset megelőzés segítségnyújtás	Év elején játékos formában átbeszélés, tevékenységek bemutatásával megelőzés. Nagyobb figyelmet igényelnek az újonnan érkező gyerekek.	Szeptember vége	Óvodapedagógusok

Személyes higiéné	Évente a TESTÜNK témakörében szervezeten felhívjuk a figyelmet a higiénés szokásokra. Játékos tevékenységek alkalmával el is játszunk, bemutatva a fontos napi tennivalókat.	Éves tervben és a csoport naplóban meghatározott időpontban	Óvodapedagógusok
Természeti környezet témájának feldolgozása	Természetvédelmi és jeles napok megünneplése. Az energiagazdálkodás, szelektív hulladékgyűjtés fontossága. Évszakok megfigyelése Növény és állatvilág	Éves tervben és a csoport naplóban meghatározott időpontban	Óvodapedagógusok
Társadalmi környezetünk feldolgozása	Lakhelyünk, nemzeti ünnepeink, Könyvtár látogatása, utcai közlekedés	Tevékenységi tervben	Óvodapedagógus
Együttműködés szülőkkel	Családi programok	Május végén Gyermeknapon	Óvodapedagógusok

Környezetnevelés

Megvalósítandó feladatok

- A gyerekek egészséges fejlődéséhez szükséges biztonságos környezet kialakítása. A környezet (levegő, víz, eszközök) tisztasága, a balesetvédelem szempontjából a biztonságos eszközök és térberendezés, a zajmentesség, megfelelő fényviszonyok biztosítása
- A gyerekek testi szükségleteinek nyugodt, egyéni igények szerinti kielégítése
- A gyerekek érdekében a víz, a levegő és a napfény edző hatásának kihasználása, a fokozatosság betartásával és az egyéni érzékenység figyelembevételével

- Betegségmegelőzés: az ellenálló képesség erősítésével, edzéssel és a fertőzések megakadályozásával
- A tágabb és szűkebb környezet közvetlen, tapasztalati úton történő megismertetésével (kirándulások, séták) elérni, hogy a gyermek tisztelje a környezetét, és bátran alakítsa azt anélkül, hogy kárt okozna benne.
- Környezettudatos magatartásformák alakítása személyes példamutatással.

13. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Nevelési alapelveinkben megfogalmaztuk, hogy minden gyermekünk egyenlő eséllyel részesül a színvonalas nevelésben. Az óvodában az igazi esélyteremtést az jelenti, hogy a gyermekek egyéni sajátosságaihoz igazított fejlesztést kapnak. Óvodapedagógusaink feladata, hogy gyermekeink személyiségének teljes kibontakoztatását elősegítsék, és ne adjanak helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesítjük:

- a teljesítmények értékelése kapcsán
- a gyermeki jogok gyakorlása során
- a gyermek csoportban való elhelyezése során
- az iskolai élet megkezdése előtti információ átadásnál
- a szülőkkel való kapcsolattartásnál
- az óvodai ellátással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférések során
- az óvoda feladata az is hogy a tehetségígéretes és képességeihez viszonyítva rosszul teljesítő gyermekek részére segítséget nyújtson.

14. A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek

Intézményünk nem határoz meg további elveket.

15. Záró rendelkezések

- A módosított Pedagógiai programot a nevelőtestület véleménye után a fenntartó hagyja jóvá.
- Hatályos 2025. szeptember 1-től, azzal egy időben a korábbi dokumentum hatályát veszti.
- A módosított Pedagógiai program szakmai tartalma minden óvodapedagógusra kötelező érvényű.
- A dokumentum felülvizsgálata: évente egy alkalommal, illetve jogszabályváltozás esetén.
- A pedagógiai program módosítását az óvodaigazgató köteles elvégezni.

16. Legitimáció

A módosított Pedagógiai programot a nevelőtestület véleményezte és jóváhagyásra javasolta.

Százhalombatta; 2025.05.29.

Rappai Szilvia
óvodaigazgató

A módosított Pedagógiai programot a fenntartó képviselő-testülete jóváhagyta.

Százhalombatta; 2025.....

polgármester